БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДҮҮДЭЙ, БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

№ 51 (5980)
МАРТЫН 10
ПЯТНИЦА
1950 он

Сэн 20 мүнгэн.

НҮГӨӨДЭР, МАРТЫН 12-ой ВОСКРЕСЕНЬЕДЭ,

СССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгалтануудай үдэр.

БҮГЭДӨӨРӨӨ ҺУНГАЛТАНУУДТА! Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидадуудта өөһэдынгөө голосуудые нэгэн һаналтайгаар үгэе!

ШЭНЭ ТҮЛНҮҮДЫЕ ОЛООР АБАЯ!

Нүгөөдэр бүхы советскэ арадтайгаа хамта, манай республикын ажалшад коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидадуудай түлөө голосовалхаяа байна. Энэ түүхэтэ үдэрөй хүндэлэлдэ республика дотор ажалай бүхы һалбаринуудта толотомо амжалтанууд туйлагдаа. Гансахан малажал дээрэ абаад үзэхэдэ, гурбан жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан гүн ехэ зорилгонууд эршэмтэйгээр бэелүүлэгдэжэ байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ колхоз бүридэ ашаг шэмэтэ малажалай дүрбэн фермэ эмхидхэгдээ. Олонхон фермэнүүд 1951 ондо байха малай тогтоогдомол тоо толгойе хүсөөһэн байна. Энэ хадаа колхозно малшадай һунгалтануудта бэлэглэһэн эрхим бэлэг гээшэ.

1950 он хадаа малажалые улам саашадань үшөө ехээр хүгжөөхэ жэл болохо ёһотой. Тиимэдэ шэнэ түлнүүдые олоор абажа, тэдэниие нэгэшье хоролтогүйгөөр тэнжөөхэ ябадал бүхы колхозуудай, совхозуудай ба малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй шухалын шухала зорилго болоно.

Манай эндэ түл абалга хаа хаагүй үргэлжэ эхилээ. Дүүрэн бэшэ мэдээгээр республика дотор түрүүшын гуша гара мянгаад түл абтаад байна. Олонхи колхозууд энэ харюусалгатай кампаниие һайн бэлэдхэлтэйгээр угтаа. Жэшээлхэдэ, Улаан тугта Кяхтын аймагай колхозууд нарай малай бүхы байра байдалые урин дулаанаар, сэбэрээр түхеэрһэн, эхэ малай түрэлгэдэ эртэнһээ хойшо бэлэдхэһэн байгаа. Тэрэнэй ашаар энэ аймагай олон түл абтаад, нэгэшье хоролтогүйгөөр тэнжэжэ байна. Жэшээлхэдэ Кабанскын аймагай колхозууд урда жэлэй эды хирэтэй тоолхада 2 дахинһаа дээшэ олон түл абаа.

Түл абалгын түрүүшын дүнгүүд дээрэһээ харахада, нилээд олон мал түрэһэн байбашье, зарим нютагуудта тугал, хурьгад гаржа байха юм. Баргажанай аймагта нёдондоной эды хирынхидэ орходоо аяар гурба дахин олон түл хороһон байна. Мүн Курумканай, Зэдын, Закаменай аймагуудта нарай мал олоор гарзална. Тэрэнэй шалтагаан юуб гэхэдэ, нурсагдагша аймагуудай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай хүтэлбэрилэгшэд малажалайхи энэ харюусалгатай хүдэлмэридэ шухала анхарал хандуулаагүй байха юм.

Түл абалгада иимэ хайша хэрэгүй хандаха гээшэ адуу малай тоо толгойе олошоруулха зорилгые бэелүүлгэдэ һаад түбэг ушаруулжа болохо байна. Ушарынь хадаа колхозууд ба совхозууд заатагүй шэнэ түлнүүдые абажа, тэрэнэй түсэбые дүүргэхэ болоно бшуу.

Малай нарай байхаһаа эхилээд, тэдэнэй племенной шанарые һайжаруулхын, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын түлөө тэмсэхэ шухала. Иимэ хадань, эхэ малые түрэлгэдэнь һайнаар бэлэдхэжэ, тэдэнһээ хүсэр энхэ түл абахын түлөө саг үргэлжэ оролдохо хэрэгтэй. Түбхын түрүүндэ эхэ малые тусгаар түхеэрэгдэһэн байрада түрэхэдөөнь урид оруулха шухала. Хэрбээ мал түрүүлхэ иимэ байрагүй фермэнүүд байгаа һаа, хашаа балгааһануудаа таһалжа хоройлоод, зосоохиень сагаадажа, сэбэрлэһэн, мүн хохир дэбисхэр бэлэдхэһэн хойноо тэрээн соо түрэхэ мал оруулхадань болохо байна. Малай түрэлгын үедэ фермэ, гүүртэ бүридэ заатагүй түхэреэн сүүдхэ соо дежурство эмхидхэхэ шухала. Түл абажа байһан малшад сэбэр халаадтай, хайшатай ба мүн зоотехническэ бусад гар зүүрын шухала хэрэгсэлнүүдтэй байха ёһотой. Хэрбээ малай түрэхэдэ өөрөө түрүүшын туһаламжа үзүүлжэ шадахагүй байгаа һаа, түл абагша хадаа зоотехническэ мэргэжэлтэдтэ тэрэ дары хандаха байна.

Зоотехнигүүд ба ветеринарна хүдэлмэрилэгшэдэй халуун хүдэлмэри эхилээ. Нарай малай үбдэхэ, үхэхэ ябадал ехэнхидээ байдал ба харууһанай мууһаа болоно. Хүйтэн, нойтон, муухай байрада байһан түлнүүд муугаар хүгжэжэ, шадалгүй дорой байхаһаа гадна, элдэб үбшэндэ түргэнөөр диилдэдэг байха юм. Зооветеринарна мэргэжэлтэд энэ мэтые хараадаа абажа, мүн урдын дүнгүүдһээ тобшолол хэжэ, өөһэдынгөө хүдэлмэридэ эрид хубилалта гаргаха ёһотой. Тэдэнэр эхэ мал ба шэнэ түлнүүдые зүбөөр харууһалхадань, эдеэлүүлхэдэнь, зоотехническэ заабаринуудые сахилгадань малшадта үдэр бүри туһалха байна. Тиихэ зуураа, фермэ бүридэ нарай малда уулгаха сэбэр уһа, элдэб янзын эдеэ хоол, минеральна нэмэлтэ тэжээл мэтые элбэгээр бэлэдхэхэ ябадал туйлаха зэргэтэй.

Республикын колхозуудта үүлтэртэ малай тоо толгой жэлһээ жэлдэ олошоржо байна. Тэдэнһээ абтаһан түлнүүд хадаа артельнэ адуу малай шанарые улам саашадань һайжаруулха алтан фонд мүн. Тиимэдэ үүлтэртэ малай түлнүүдые харууһалгада онсо анхарал табиха шухала.

Нарай малые муугаар харууһалжа, нэгэшье толгой турааһан, хорооһон ябадалые тэсэжэ болохогүй. Нютагуудтахи партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай зорилго хадаа энэ жэлэй түл абалгые гарзагүйгөөр үнгэргэжэ, ниитын адуу малай тоо толгойе бүри олошоруулха, Эхэ орондоо улам ехэ мяха, тоһо үгэхэ ябадал туйлалга болоно. Тэдэнэр хадаа малай үбэлжэлгэ, түл абалтын ябасые саг үргэлжэ хинан шалгажа, энэ талаар колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдһөө шанга эрилтэ хэжэ байха ёһотой.

Колхозуудай правленинүүд ба партийна организацинууд малажалай хүдэлмэрилэгшэдтэ, илангаяа холын гүүртынхидтэ мүнөө үедэ улам ехэ анхарал табижа, тэдэнэрэй байра байдалыень бүри һайжаруулха, хэрэгтэй бүхы юумэнүүдээрнь гүйсэд хангаха уялгатай гээшэ.

Туйлаһан дээрэ тогтонгүй, саашадаа бүри ехэ амжалтануудай түлөө тэмсэхэбди гэһэн лозунгтойгоор нүгөөдэр һунгуулиин урнануудай дэргэдэ ерэжэ, Эхэ оронойнгоо эрхим хүбүүд, басагадай түлөө голосовалха гээшэ бүхы ажалшадай, тэрэ тоодо колхозно малшадай нангин эрхэ мүн.

Бултадаа һунгалтануудта хабаадая!

Эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын үдэртэ зорюулагдаһан ниитэмосковско суглаан

Советскэ армиин түлөөлэгшэдтэй хамтарһан, Москва городой партийна, советскэ ба олониитын организацинуудай ниитэмосковско суглаан эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын үдэртэ зорюулагдан, мартын 8-да, Ехэ театрта болобо.

Президиумдэ — советскэ эхэнэрнүүдэй Антифашистска комитедэй түрүүлэгшэ Н. В. Попова, московско заводуудай стахановканууд В. В. Хрисанова, М. И. Рожнева ба Л. Ф. Кононенко, ажалшадай депутадуудай Московско городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын орлогшо В. М. Сарычева, РСФСР-эй һургуулиин габьяатай багша, СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Е. В. Артьянова, Московско метрополитенэй начальнигай орлогшо З. П. ...цкая, СССР-эй арадай артистка, СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат А. К. Тарасова, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат Е. Д. Мишина, СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат врач З. А. Лебедева, ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь Н. А. Михайлов, ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ В. В. Кузнецов, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. Ф. Горкин ба бусад һунгагдаба.

Түрүүлэгшээр байһан нүхэр М. К. Симонженкова суглаан нээгдээ гэжэ соносхоно. Оркестр Советскэ Союзай гүрэнэй Гимн татана.

Нүхэр И. В. Сталин түрүүтэй ВКП(б)-гэй ЦК-гэй Политбюро нэрьемэ альгаташалган доро Хүндэтэ Президиумдэ нэгэн һаналаар һунгагдаа.

ВКП(б)-гэй МГК-гэй секретарь нүхэр Е. А. Фурцевада элидхэлэй үгэ үгтэнэ.

Суглаанда хабаадагшад нүхэр И. В. Сталинда эльгээхэ амаршалгые ехэ дэбжэлтэтэйгээр абаа.

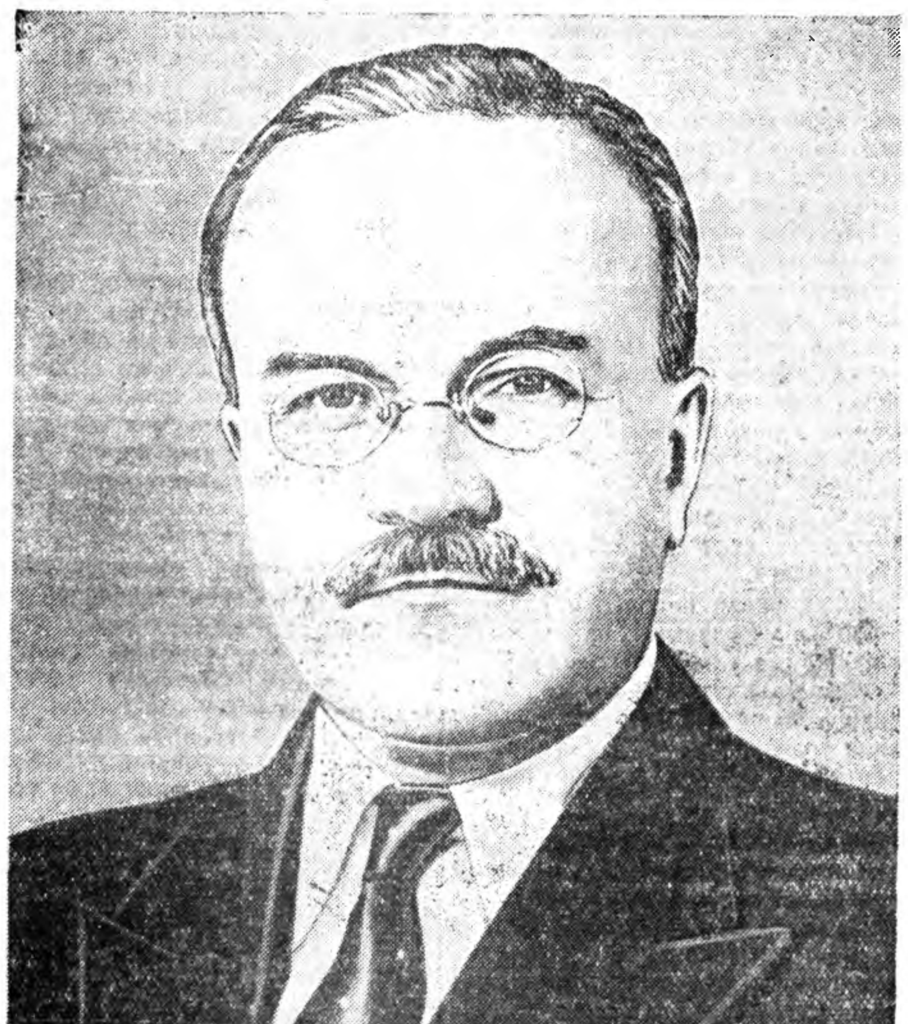

Нүхэр Вячеслав Михайлович МОЛОТОВТО

Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) партиин Центральна Комитет ба ССР Союзай Министрнүүдэй Совет болбол Ленин ба Сталинай үнэн соратник, Таниие 60 наһанайтнай ойн үдэр халуунаар амаршална.

Коммунистическэ партиие, советскэ гүрэниие эмхидхэһэн ба байгуулһан элитэ ехэ хүнүүдэй нэгэн Танай Эхэ оронойнгоо үмэнэ бэелүүлһэн габьяануудые советскэ арад үндэрөөр сэгнэнэ. Ушар мэдэхэ бүхы ажаябадалаа хүдэлмэришэн ангиин хэрэгэй түлөө, Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин илалтын түлөө, СССР дотор социалистическэ общество байгуулхын түлөө тэмсэлдэ зорюулһан байнат.

Та партийна ба гүрэнэй хүдэлмэриин бүхы тушаалнуудта байхадаа, манай агууехэ багшанар Ленин ба Сталиниие бата шууд даган ябажа, социализмын ороной хилын саанахи ба дотоодын дайсадта эсэргүү эрид шууд тэмсэн, манай алдарта большевистскэ партиин зэргэнүүдэй нэгэдэлые бэхижүүлхэ, социалистическэ ажахые хүтэлбэрилхэ ба советскэ гүрэнэй ленинско-сталинска гадаадын политика бэелүүлхэ зорилгонуудые хүндэтэйгөөр дүүргэдэг байгаат.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай бэрхэтэй жэлнүүдтэ дайсаниие илаха агууехэ уг зорилгодо амжалтатайгаар алба хэһэн, тиигээд мүнөө СССР дотор коммунизм байгуулха хэрэгтэ, бүхы дэлхэй дээрэхи арадуудай хоорондын эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай түлөө тэмсэлэй үнэн хэрэгтэ өөрынгөө бүхы хүсэ ба эрдэмые Танайл шадаха большевистскэ эршэтэйгээр зорюулжа байнат.

Манай агууехэ Эхэ ороной саашадаа һалбаран мандахын тулада, коммунизмын түгэс илалтын тулада олон удаан жэлнүүдтэ элүүр мэндэ ажаһууха, үрэ түгэлдэрөөр ажаллахыетнай манай хани ба нүхэр, манай хүндэтэ Вячеслав Михайлович, Танда хүсэнэбди.

ВКП(б)-гэй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ. **ССР СОЮЗАЙ МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ.**

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр В. М. Молотовые Ленинэй орденоор шагнаха тухай

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшо нүхэр В. М. Молотовой түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэн ойтой дашарамдуулжа, мүн коммунистическэ партиин ба советскэ арадай үмэнэ бэелүүлһэн онсо гайхамшаг габьяануудыень хараадаа абажа, нүхэр Вячеслав Михайлович **МОЛОТОВЫЕ ЛЕНИНЭЙ** орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ШВЕРНИК.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1950 оной мартын 8.

Эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын үдэрэй хүндэлэлдэ

Столицын ажалшад эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын үдэр — мартын 8-иие үргэнөөр тэмдэглэбэ. Партийна, советскэ, комсомольско ба профсоюзна организацинуудай түлөөлэгшэдэй баярай суглаанууд Москвада мартын 7—8-да үргэлжэлөө.

Метростройн культурын ордондо Молотовско районой эхэнэрнүүд энэ гайхамшагта үдэрые тэмдэглээ. ВКП(б)-гэй райкомой секретарь М. Ф. Лукьянова элидхэл хэбэ.

Эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаанууд тэрэшэлэн Москворецкэ, Дзержинскэ, Киевскэ, Кировскэ, Куйбышевска, Октябрьска, Первомайска ба столицын бусад районуудта болобо.

РИГА. Латвиин ажалша эхэнэрнүүд политическэ ба үйлэдбэриин угаа ехэ дэбжэлтын оршон байдалда мартын 8-най үдэрые угтаба. Эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын үдэр тухай элидхэлнүүд ба хөөрэлдөөнүүд республикын бүхы агитпунктнуудта эмхидхэгдэбэ.

БАКУ. Городой нефтяной олзборилгонууд, заводууд ба фабриканууд дээрэ агитаторнууд эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын үдэр тухай элидхэлнүүдые хэбэ. Бакугай Сталинска районой 700 гаран эхэнэрнүүд энэ алдарта үдэртэ зорюулагдаһан вечертэ хабаадаа.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Советскэ кинематографиин хүдэлмэрилэгшэдтэ СССР-эй арадай артистын хүндэтэ нэрэзэргэ олгохо тухай

Советскэ киноискусствые хүгжөөхэ хэрэгтэ туйлаһан онсо гайхамшаг габьяануудайнь түлөө, советскэ кинематографиин 30 жэлэй ойтой дашарамдуулан, хүндэтэ нэрэзэргэ олгоо гэбэл:

СССР-эй АРАДАЙ АРТИСТЫН

1. Михаил Георгиевич **Гелованиида** — артист;
2. Марина Алексеевна **Ладынинада**—Киноактерой студиин артистка;
3. Тамара Федоровна **Макаровада**—Киноактерой студиин артистка;
4. Любовь Петровна **Орловада**—Киноактерой студиин артистка;
5. Владимир Михайлович **Петровто** —«Мосфильм» киностудиин кинорежиссер;
6. Михаил Ильич **Роммдо** — «Мосфильм» киностудиин кинорежиссер;
7. Николай Константинович **Симоновто**—Пушкинай нэрэмжэтэ Ленинградска драматическа театрын артист;
8. Борис Петрович **Чирковто** — Киноактерой студиин артист.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ШВЕРНИК.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Г. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1950 оной мартын 6.

СССР-эй кинематографиин хүдэлмэрилэгшэд ордевууд ба медальнуудаар шагнагдаба

Советскэ кинематографиие хүгжөөхэ хэрэгтэ туйлагдаһан онсо гайхамшаг габьяануудайнь түлөө, 30 жэлэй ойтой дашарамдуулан, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1950 оной мартын 6-най Указаар кинематографиин олон хүдэлмэрилэгшэд шагнагдаба.

ЛЕНИНЭЙ орденоор «Мосфильм» киностудиин режиссер Г. В. Александров, СССР-эй кинематографиин Министр И. Г. Большаков, Ростовско областиин Азовско районой киномеханик В. И. Васильев, «Мосфильм» киностудиин режиссер В. И. Пудовкин, Сахалинска областиин кинофикациин Управлениин начальник Л. Г. Сулимов, Пушкинай нэрэмжэтэ Гүрэнэй Академическа театрын артист Н. Г. Черкасов ба «Мосфильм» киностудиин режиссер М. Э. Чиаурели гэгшэд шагнагдаба.

АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ орденоор—119 хүн, «ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» орденоор—420 хүн, «ШЭН ГАБЬЯАТА АЖАЛАЙ ТҮЛӨӨ» медаляар—440 хүн ба «АЖАЛДАА ШАЛГАРҺАНАЙ ТҮЛӨӨ» медаляар—352 хүн шагнагдаа.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

Советскэ киноискусствые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ габьяануудые туйлаһанай түлөө, советскэ кинематографиин 30 жэлэй ойтой дашарамдуулан, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол РСФСР-эй арадай артистын нэрэзэргэ—6 хүндэ, РСФСР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагшын нэрэзэргэ—11 хүндэ, РСФСР-эй габьяата артистын нэрэзэргэ—8 хүндэ олгобо.

Эб найрамдалые хамгаалха Советскэ Комитедэй заседани

Эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй Саг үргэлжын комитедэй делегацитай уулзалгада зорюулагдан, эб найрамдалай тала баригшадай Советскэ Комитедэй заседани мартын 7-до Москвада болоо.

Заседани нээхэ зуураа, А. А. Сурков хадаа бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө агууехэ тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадагшадые Франциин, Италиин, Англиин, США-гэй, Канадын, Африкын олониитын суута ажал-ябуулагшадые ба тэдээгээр дамжуулан тус оронуудай арадуудые халуунаар амаршалба.

Эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедэй гэшүүн Д. Д. Шостаковичто үгэ үгтөө. Айлшадта хандан, нүхэр Шостакович иигэжэ хэлэнэ:

— Таанар эб найрамдалай түлөөлэгшэд боложо манайда ерээт. Таанарые манда, манай орон тээшэ ерүүлһэн һайхан уг зорилгоһоо үлүү зорилго гэжэ байхагүй. Эб найрамдал халаа манай орондо ажабайдалай хуули юм.

Делегациин хүтэлбэрилэгшэ, «Эб найрамдалай ба сүлөөгэй түлөө тэмсэлшэд» гэжэ французска организациин түрүүлэгшэ господин Ив Фаржын үгэнүүдые сугларагшад халуунаар угтаба.

— Бидэнэр хоорондоо нэгэ мэдэрэлээр, нэгэ идеягаар холбоотой байнабди гэжэ би тоолоноб. Энэмнай — манай арадуудай үмэнэ харюусалгын мэдэрэл, Эхэ оронойнгоо эрхим граждаһинууд байха гэһэн манай дура хүсэл мүн болоно. Тиимэһээ, Советскэ Союздахи эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөн бидэнэртэ хамагай бата бэхи түшэг тулгуури мүн.

Эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедэй гэшүүн, советскэ эхэнэрнүүдэй Антифашистска комитедэй түрүүлэгшын орлогшо З. Н. Гагарина эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй Саг үргэлжын комитедэй делегадуудта олон миллион советскэ эхэнэрнүүдэй нэрэһээ хани ёһоной халуун амаршалга хүргэбэ.

Эб найрамдалай тала баригшадай Советскэ Комитедэй гэшүүн, Московско «Калибр» заводой мастер Н. А. Российский үгэ хэлээ.

«Уласхоорондын хүдэлмэришэнэй орденой» түрүүлэгшэ, американска уранзурааша Рокуэлл Кентын үгэнүүд үни удаан үргэлжэлһэн альгаташалгаар угтагдаа. Тэрэ иигэжэ мэдүүлбэ:

— Эб найрамдалай энэ делегациин гэшүүн ба эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэ — би хадаа американска правительствын тусхайта түлөөлэгшэнь бэшэб гэжэ таанарта хэлэхэ ёһотой байнаб. Энэ правительствые минии правительство бэшэ, тэрэшэлэн намайе түлөөлхэгүй байна гэжэ сэхэрүүнь хэлэнэб. Таанар, Советскэ хүнүүд, халаа олон американецуудай ухаан сэдьхэлдэнь һанагдажа байнат.

Центральна Африкын демократическа нэгэдэлэй гэшүүн господин Антуан Дарлан гэгшэ энэ делегациие ахадүүгэй ёһоор угтан абаһанайнь түлөө Советскэ Союзда зүрхэнэй халуун баяр хүргэбэ.

Эб найрамдалай тала баригшадай Саг үргэлжын Английска комитедэй гэшүүн г-н Джон Плэттс-Миллс, Франциин профсоюзна ба демократическа сүлөө хамгаалха Национальна комитедэй түрүүлэгшэ г-н Люсьен Жайя, эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедэй гэшүүн СССР-эй Арадай артист Ю. А. Завадский, Канададахи эб найрамдалай тала баригшадай Комитедэй түрүүлэгшэ г-н Джеймс Эндикотт, Франциин Национальна суглаанай депутат Д'Астье де Ла Вижери, СССР-эй медицинскэ наукануудай Академиин президент, эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедэй гэшүүн Н. Н. Аничков, эб найрамдалай тала баригшадай Итальянска комитедэй түрүүлэгшэ госпожа Рената Вигано гэгшэд заседани дээрэ үгэ хэлээ.

Заседанида хабаадагшад болоод эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй делегацинуудай США-дэ ба Голландида ошохыень хориһон тус оронуудай правительствонуудай ябуулгануудые буруушааһан, СССР-эй Арадай артист, эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедэй гэшүүн В. И. Пудовкинай дурадхалые нэгэн һаналаар дэмжэбэд.

ВКП(б)-гэй XVIII съезд

1939 оной мартда ВКП(б)-гэй XVIII съезд болоhон байна. Съезд хадаа СССР-тэ социализм байгуулгын бүхэдэлхэйн-түүхэтэ илалтануудай дүнгүүдые гаргаhан, социалистическэ общество байгуулые дүүргэлтын ба социализмhаа коммунизмда шата дамжан орохо асари ехэ программа хараалhан байха юм.

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй хүдэлмэри тухай нүхэр Сталинай элидхэл коммунизмын программна документ ба марксистско-ленинскэ наукын баялигта тон ехэ удхатай оруулалта мүн. Нүхэр Сталинай элидхэл соо үгтэhэн заабаринууд ба зорилгонуудые өөhэдынгөө хүдэлмэридэ хүтэлбэри болгохо гэжэ партиина организацинуудта съезд дурадхаhан байха юм.

Нүхэр В. М. Молотовой элидхэлээр съезд дээрэ гурбадахи табанжэлэй түсэб баталагдаа hэн.

Съезд болбол А. А. Ждановай элидхэл шүгнаад, советскэ обществын экономикодо ба ангиин структурада болоhон үндэhэн хубилалтануудтай зохилдуулан, ВКП(б)-гэй Уставта шухала хубилалтануудые оруулhан байна.

* * *

СССР-та гол түлэб социализм байгуулагдаад, экономическа ба культурна шэнэ хүсэтэ хүгжэлтын болохо байхала, капиталистическэ оронуудта—экономическа ба политическа хурса доhолгоонууд тодёолхо байhан үедэ ВКП(б)-гэй XVIII съезд болоhон байгаа. 1937 оной хоёрдохи хахадhаа эхилэн шэнэ экономическа кризис болбол дэлхэйе дахяад шэнээр хубаарилхын тулада империалистическэ оронуудай хоорондо хэгдэдэг тэмсэлые бүри хурсадхаа. Англи, Франци, США-гай зохилдоно бүлэгүүдай эсэргүүсэлтэ үзүүлээгүй дээрэhээ фашистскэ агрессорнууд империалистическэ дай үүдхээд, тэрэнине үргэлжэлүүлжэ байгаа бэлэй. Германи ба Японие СССР-тэ эсэргүү дайнда оруулхые эрмэлзээд, бусадай гараар гал барюулжа заншаhан дай үүдхэгшэдые элирүүлхэ зуураа, нүхэр Сталин болбол съездын трибуна дээрhээ, эхилээд байhан энэ ехэ ба аюултай аяг аашань тэдэнэй өөhэдынь тон ехэ бурууталгаар дүүрэхэ байhые тэдэндэ уридшалан hануулhан байха юм. Уласхоорондын байдалда марксистска гүнзэгы шэнжэлэл хэхэ зуураа, нүхэр Сталин болбол эб найрамдалай ба бүхы оронуудтай хэрэгэй харилсаа холбоонуудаа бэхижүүлхэ политика хэлбэришэгүйгөөр ябуулха, hэргылиг хёрхо байха, манай оронине бусадай гараар гал барюулжа заншаhан дай үүдхэгшэдэй арсалдаа тулалдаанда татан оруулха ябадал гаргуулхагүй, Советскэ Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй дайшалхы хүсэ шадалые бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхэ, бүхы оронуудай ажалшадай уласхоорондын хани харилсаае бататхаха парти ба советскэ гүрэнэй гадаадын политикын гол зорилгонуудые тодорхойлоо.

Сталинска гадаадын политика бэелүүлгэ СССР-эй уласхоорондын нэрэ хүндые улам өөдэнь үргэжэ, англо-американска болон французска империалистнуудай хорото муухай түсэбүүдые буруутуулаа. ВКП(б)-гэй XVIII съездын һүүлээр хахад жэл болоод байхада, «эб найрамдал зохёогшод» — англо-французска дай үүдхэгшэдтэ өөhэдтэнь эсэргүү дайе фашистскэ Германи эхилээ hэн. Манай Эхэ орондо гитлеровскэ Германиин хорото муухайгаар добтолон ороходонь, Советскэ Союз хадаа антигитлеровскэ асари ехэ хүсэтэ коалици байгуулжа, фашистска агрессорнүүдые үй бута сохижо шадаhан байха юм. Энэнэй эсэстэ капиталистическэ дэлхэйhээ хэдэн оронууд таhаржа гараа. Советскэ Союз мүнөө антиимпериалистическэ хүсэтэ лагерие толгойлжо байхадаа англо-американска шэнэ дай үүдхэгшэдтэ эсэргүү тэмсэл эсэшэ сусашагүйгөөр ябуулжа тэдэнэй түсэбүүдые буруу һүргэжэ байна.

* * *

Социализмын түлөө тэмсэлдэ Ленин—Сталинай парти агууехэ илалтануудые туйлажа, XVIII съездэдэ ерээ. Промышленность, хүдөө ажахы, ажалшадай материальна байдал ба культурна хэмжээн шууд урган дээшэлжэ байгаа. Промышленность ба хүдөө ажахые мүнөө үеын техникын үндэhэ һуури дээрэ шэнэдхэн байгуулалга гол түлэб дүүргэгдэhэн байба. Үйлэдбэриин техникээр ба промышленностиин ургалтын темпын талаар СССР гол капиталистическэ оронуудые хүсэhэн ба ахижа гараhан байна гэжэ нүхэр Сталин хэлэhэн байха юм. Большевистскэ партиин хүтэлбэреэр, нүхэр Сталинай ударидалгаар советскэ арад социализм байгуулаа. Советскэ обществын ангинуудай структурада үндэhэн хубилалтанууд болоо. Социализмын илалтын үндэhэ һуури дээрэ советскэ обществын морально-политическэ нэгэдэл, СССР-эй арадуудай хани барисаан ба советскэ патриотизм гэхэ зэргын иимэ хүгжэлтын хүсэнүүд ехээр һалбаран бадараа. СССР-эй шэнэ Конституцяар батадхагдаhан социализмын агууехэ илалтанууд хадаа нэгэ орон дотор социализмын илажа шадаха байhан тухай ленинско-сталинска һургаалай түгэс илалта болоhон байна.

СССР-тэ социализмын илалтануудай дүнгүүдые гаргаха зуураа, нүхэр Сталин экономическа талаар, тайлбарилан хэлэбэл, бүтээн гаргадаха продукциин хүн бүридэ хүртэхэ хэмжээгэй талаар гол капиталистическэ оронуудые хүсэхэ ба ахин гараха — шэнэ туйлай ехэ зорилго парти ба советскэ арадай үмэнэ табиhан байха юм. СССР-эй шэнэ экономическа гол зорилгые шиидхэхэ лэ байхадаа, гэжэ нүхэр Сталин заана, орон дотор продуктнуудые элбэг дэлбэгээр бүтээхэ ябадалые туйлажа болохо ба коммунизмын нэгэдэхи шатаhаа хоёрдохи шатада шэлжэн орохо арга боломжо олохо болохо байна. Энэ зорилгые амжалтатайгаар шиидхэхэ тулада, гэжэ нүхэр Сталин партиин XVIII съезд дээрэ хэлэhэн байгаа, бүхы арга хэрэгсэл ба арга боломжо манайда бии.

Партиин XVIII съездээр баталан абтаhан гурбадахи табанжэлэй түсэб СССР-эй экономическа гол зорилгые шиидхэхэ замда шухала шата мүн байгаа. Хүндэ индустрие, машина бүтээлгэ ба оборонно промышленностиие хүгжөөлгэдэ, ороной экономическа гол районуудай ажахын комплекснэ хүгжэлтэдэ, промышленностиие түүхэй эд абадаг газартань ба эд хэрэглэдэг районуудтань дүтэлүүлгэдэ, Уралда, Сибирьтэ ба Дальна Востогто промышленна шэнэ томонууд барилгануудые эрхилэлгэдэ, ороной таряан ажахыда зүүн районуудай удельнэ хэмжээе дээшэлүүлгэдэ гурбадахи табанжэлэй түсэб дотор онсо анхарал хандуулагдаhан байха юм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай дүй дүршэл СССР-эй үйлэдбэриин хүсэнүүдые хубаарилан табиха сталинска принципүүдэй сэсэн мэргэние гүйсэд тодоруулаа.

Партиин XVIII съезд дээрэ хэлэhэн элидхэл соогоо нүхэр Сталин иигэжэ тэмдэглэhэн байна: СССР-тэ социализмын илалта хадаа манай партиин генеральна хараа шугамай үнэн зүбөөр бэелүүлэгдэhэнэй, троцкистско-бухаринска бандидууд ба советскэ арадай бусад дайсадай бута сохигдоhоной, тэдэнhээ партиина ба советскэ органуудые сэбэрлэлгын, партиие ба советскэ гүрэние саашадань бэхижүүлгэдэ хүргэhэнэй гэршэ мүн болоно. Партиин XVIII съезд хадаа большевистскэ партиин единствое ба нигта жагсаалые элеэр харуулаа.

* * *

Нүхэр Сталин социализмын илалтын түлөө большевистскэ партиин тэмсэлэй дүй дүршэлые тобшолхо зуураа, ВКП(б)-гэй XVIII съезд дээрэ хэлэhэн элидхэл соогоо марксистско-ленинскэ парти тухай һургаалые саашань хүгжөөhэн байна. Тэрэ хадаа кадрнуудые ургуулха, хүмүүжүүлхэ, шэлэн олохо ба дэбжүүлхэ гэhэн научнаар үндэhэлhэн программые партиин центральна зорилгонуудай нэгэн болгон хараалhан байгаа. «Политическэ зүб хараа шугамай тодорхойлогдоhоной эсэстэ, — гэжэ нүхэр Сталин һургана, — партиин, бодото ажал дээрэ шалгагдаhан кадрнууд партийна ба гүрэнэй хүтэлбэриин шиидхэхы хүсэн болодог байна». Ушар иимэhээ, гэжэ нүхэр Сталин заана, парти ба гүрэнэй алтан фонд хадань кадрнуудые сэгнэхэ хэрэгтэй, тэдэние наринаар шэнжэн хараха ба тус бүриинь һайн талые ба дутуунуудые мэдэхэ, анхаралтайгаар бөөмэйлэн ургуулха ба шэнэ, залуу кадрнуудые зоригтойгоор дэбжүүлхэ, тиихэдэ залуу кадрнуудые хуушанай кадрнуудтай зүбөөр хубаарилжа табиха хэрэгтэй.

Партийна пропагандын ба кадрнуудые марксистско-ленинскээр хүмүүжүүлгын туйлай ехэ удхашанартай байhан тухай нүхэр Сталин элидхэл соогоо зааhан байна. Тэрэ иигэжэ хэлэнэ: «...гүрэнэй ба партийна хүдэлмэриин ямаршье һалбариин хүдэлмэрилэгшэдэй политическэ хэмжээгэй ба марксистско-ленинскэ мэдэрэлэй үндэр байха тудам, хүдэлмэринь бүри һайн ба бүтээсэтэй, хүдэлмэриинь үрэ улам ехэ байдаг».

Хүнэй ухаан бодолдохи капитализмын үлэгдэлые зайлуулхын, ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхын түлөө тэмсэлые гурбадахи табанжэлэй түсэбэй гол шухала зорилгонуудай нэгэн гэжэ партиин XVIII съезд тодорхойлhон байха юм.

Өөрынгөө вождь нүхэр Сталинай заабаринуудые бэелүүлэн большевистскэ парти хадаа кадрнуудые ургуулан хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй идейно-теоретическэ хэмжээе, марксистско-ленинскэ мэдэрэлые дээшэлүүлхэ, ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ талаар туйлай ехэ хүдэлмэри ябуулhан ба ябуулжа байна. Идеологическа бүхы хүдэлмэриие дээшэлүүлгэдэ идеологическа асуудалнуудаар гаргаhан ВКП(б)-гэй ЦК-гэй түүхэтэ тоггоолнууд ехэ үүргэ дүүргэлээ. Буржуазна идеологиин элдэб элементнүүд ба үзэгдэлнүүдтэ, харин юумын урда һүгэдэн дохихо ябадалда, буржуазна космополитизм ба буржуазна национализмда эсэргүүсэн парти хадаа эрид шууд тэмсэл ябуулжа, советскэ хүнүүдые зориг бадаруулагша советскэ патриотизмын ба арадуудай хани барисаанай үзэлээр, ажал хүдэлмэридэ ба социалистическэ зөөридэ үндэр дээдэ коммунистическэ мэдэрэлтэйгээр хандадагаар хүмүүжүүлжэ байна.

* * *

Нүхэр Сталин социалистическэ революци тухай, нэгэ орондо социализмын илажа болохо тухай ленинскэ теориие саашань хүгжөөжэ, социалистическэ байгуулалтын дүй дүршэлые согсолhоной үндэhөөр, хэрбээ капиталистическэ хүреэлэлгын үлэhэншье ушарта СССР-тэ коммунизмын дээдэ шатые байгуулжа болохо гэжэ тобшолол хэhэн байна. Энээгээрээ нүхэр Сталин манай орон дотор коммунизмын дээдэ шата байгуулхын түлөө сусаршагүй тэмсэлдэ парти ба бүхы советскэ арадые зоригжуулhан байха юм.

Нүхэр Сталин болбол гүрэн тухай марксистско-ленинскэ һургаалые хүгжөөжэ, социалистическэ гүрэн тухай бүрин түгэлдэр һургаал зохёон байгуулаа. Советскэ гүрэн өөрынгөө хүгжэлтэдэ хоёр гол шатануудые гараhан, шата буридөө тусхай зорилгонууд болон үүргэнүүдые дүүргэдэг байгаа гэжэ тэрэ харуулаа. Саашань нүхэр Сталин манай орон дотор коммунизмын гүйсэд илаад байхада, хэрбээ капиталистическэ хүреэлэлгын усадхагдаагүй байгаа hаа гүрэн үлэхэ, хэрбээ капиталистическэ хүреэлэлгын усадхагдаhан байгаа hаа гүрэн үлэхэгүй гэжэ харюусаhан байна. Коммунизм байгуулгын гол зэбсэг болоhон советскэ гүрэние бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхэ шухала гэжэ нүхэр Сталин тэмдэглэhэн байха юм.

Партиин XVIII съезд дээрэ хэлэhэн элидхэл соогоо советскэ интеллигенци тухай асуудалые нүхэр Сталинай баримталан тайлбарилгань тон ехэ теоретическэ ба практическа удхашанартай.

Тэрэ үедэ советскэ интеллигенцидэ зэбүүрхэн хандадаг байhан ушарые нүхэр Сталин эрид шууд шүүмжэлhэн ба советскэ интеллигенцидэ тон анхаралтайгаар, хани халуунаар хандаха хэрэгтэй гэжэ тэмдэглэhэн байгаа. Манай орон дотор социализмын илалтын эсэстэ болоhон ангиин үндэhэн хубилалтанууд манай интеллигенциин составые хубилгаа. Арадтайгаа нигта холбоотой, тэрэнэй гүн гүнзэгыhөө урган гараhан, тэрээндэ алба хэдэг шэнэ, советскэ интеллигенци бии болоо.

Коммунизмын түлөө тэмсэлдэ советскэ интеллигенциин тон ехэ үүргые сэгнэхэ зуураа, нүхэр Сталин бүхы хүдэлмэришэд ба бүхы таряашадые культурна ба эрдэмтэй болгохо ябадалые ойрын ба шухалын шухала зорилго болгон табиhан байна. Энэ зорилго манайда амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна. СССР-эй ажалшадай культурна хэмжээн таhалгаряагүй дээшэлнэ.

* * *

Советскэ арад большевистскэ партиин хүтэлбэреэр гурбадахи табанжэлэй түсэбые бэелүүлэн, коммунизмын түлөө тэмсэлэй сталинска программа бэелүүлхэ хэрэгтэ 1941 оной тэнгээр горьтойхон амжалтануудые туйлаhан байха юм. Советскэ гүрэнэй сэрэгэй ба экономическа хүсэ шадал ургаhан байгаа.

Манай Эхэ орондо гитлеровскэ Германи хорото муухайгаар добтолон орожо, советскэ арадай, коммунизм байгуулха амгалан тайбан, зохёон байгуулхы ажалые таhалдуулаа hэн.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда Советскэ Союз бүхэдэлхэйн-түүхэтэ илалта туйлаhан байна. Немецко-фашистска ба японско булимтарагшад гүйсэдөөр бута сохигдоо hэн. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн советскэ олониитын ба гүрэнэй байгуулалтын бата бэхи байhые, СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй илагдашагүй хүсэтэй байhые, советскэ обществын морально-политическэ нэгэдэлэй, СССР-эй арадуудай хани барисаанай ба советскэ патриотизмын хүгжэлтын асари ехэ хүсые бүхы дэлхэйдэ харуулаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайе илалта түгэлдэрөөр дүүргээд, советскэ арад Ленин — Сталинай партиин хүтэлбэреэр, нүхэр Сталинай ударидалгаар дайнай һүүлэй табанжэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Энэ хадаа 1946 оной февралиин 9-дэ хэлэhэн үгэ соогоо нүхэр Сталинай хараалhан коммунизм байгуулгын агууехэ программые бэелүүлхэ замда шухала алхам болоно.

СССР-эй промышленность ба хүдөө ажахын үйлэдбэри дайнай урда тээхи хэмжээгээ үлүүлэн гараа. Ажалшадай материальна ба культурна хэмжээн таhалгаряагүй ургажа байна. СССР-эй уласхоорондын нэрэ хүндэ хэмжээлэшэгүйгөөр ургаа. Баруун зүгтэ арадай демократиин оронууд, зүүн зүгтэ Монгол арадай республика, Корейскэ Арадай-демократическа республика ба Хитад арадай республика Советскэ Союзай эбтэй хүршэнэр болонхой. Элэ оронуудай арад зон шэнэ, сүлөөтэй байдалые зохёон байгуулжа байна.

Эб найрамдалай, демократиин ба социализмын бодото түшэг болоhон Советскэ Союз хадаа англо-американска шэнэ дай үүдхэгшэдые балшыса элирүүлжэ, тэдэнэй түсэбүүдые буруутуулжа байна.

1950 оной мартын 12-то советскэ арад болбол коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудай түлөө нэгэн hаналаар голосовалхадаа, манай социалистическэ Эхэ ороной шэнэ хүгжэлтын түлөө, коммунизмын илалтын түлөө, бүгэдэарадай кандидат — өөрынгөө инаг вождь ба багша нүхэр Сталинай түлөө голосовалха байна.

П. Вартанов.

Киров городтохи хүдөө ажахын институдай дэргэдэ колхозно хоер жэлэй университет байгуулагдаа. Тэрээндэ колхозуудай түрүүлэгшэнэр, бригадирнууд, звеньеводууд һуралсана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозно университедэй һурагшад, колхозуудай түрүүлэгшэнэр (зүүн гарhаа) П. И. Касьянов, М. Н. Матанцев ба Н. М. Халявин гэгшэд университедэй үүдэнэй дэргэдэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Большевистскэ шүүмжэлэлэй туг доро

(Баргажанай аймагай партийна конференциhээ)

Февралиин 25—27-ной үдэрнүүдтэ Баргажанай аймагай партийна конференци үнгэргэгдэбэ. ВКП(б)-гэй айкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Н. В. Халеев тоосоото элидхэл хэhэн байна.

Нүхэр Халеев элидхэл соогоо аймагайнгаа ажахын ба культурна талаар ургалтын зарим нэгэн дүнгүүд тухай хэлэхэ зуураа, үбhэ тэжээлэй дутаhаниие, малай ашаг шэмын доошолhониие тэмдэглээ. Малажалда хайша хэрэгээр хандаhанай эсэстэ аймаг соо мүнөө 15 мянган толгой мал туранхай байна. Иимэ байдал гарахые ВКП(б)-гэй айком, аймгүйсэдком үбhэ сабшалгын үедэ уридшалан хараагүй байгаа. ВКП(б)-гэй айком хадаа үбhэ хуряалгын үедэ зарим колхозниигуудай зүгhөө гарадаг байhан гээгдэнги үзэлнүүдтэй багаар тэмсэлэг байба.

Нүхэр Гаськовой (Сталинай нэрэмжэтэ колхоз) звеноhоо бэшэ герасимовска звенонууд аймаг соо үгы болошонхой. Колхозуудай доторой хэрэгсэлдэ гэжэ 3 мянга тухай толгой мал аймаг соо гаргашалагданхай.

Мүнөө жэлэй хабарай тарилгада бэлэдхэл баhал ехэхэн дутагдалнуудтайгаар ябуулагдажа байна. Үрhэ хаалгын, машина зэмсэг заhабарилгын, агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудай түсэбүүдые дүүргэлгэ унжагайруулагдана.

Эдэ дутагдалнуудые заан шүүмжэлхэтэйгээ хамта элидхэлшэ болбол партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэринүүдтэхи дутагдалнуудые тодорхойлоо. Гадна, партийна гэгээрэлэй хүдэлмэриин ямаршье шалгалтагүйгөөр ябуулагдажа байhаниие тэмдэглэhэн байна. Партийна организацинуудые ВКП(б)-гэй айкомой үшөө ёhотой һайнаар хүтэлбэрилдэг болоодүй байhаниие харуулба.

Делегат нүхэр Касаткина зарим колхозниигуудай ниитын ашаг шэмэтэ малажалые хүгжөөхын түлөө тэмсэдэггүй, харин өөhэдынгөө хубиин зөөриие ехэ болгохын т[...]лөө оролдодог байhаниие шүүм[...]жэлээ. Тиихэдэ Куйтунска МТС-ай жэлhээ жэлдэ муугаар хүдэл[...]мэрилдэгынь эрид шангаар шүү[...]жэлэгдээ. Тиихэдэ райпотребсою[...]зай, тэрэнэй түрүүлэгшэ байhан [...] Левитинэй тон муу хүдэлмэри[...] үгэ хэлэhэн хэдэн нүхэд тэмдэг[...]лээ.

Делегат нүхэр Пирмаев Ма[...]дайска намаг шэргээхэ тухай асуудал түргөөр зүбшэн хэлсэхы[...] дурадхаба. Энэ намагые шэргэ[...]гээд байбал аймаг соо үбhэ т[...] жээл ишлээд ехэ болохо байна.

Аймгүйсэдкомой хүдөө ажахы[...] таhагые даагша нүхэр Максимо[...] өөрынгөө дутагдалнуудые мэдэ[...]hэн шэнгеэр үгэ хэлэбэшье т[...] алдуунуудаа яажа заhаха тухай [...]гаа анир гараагүй. Делегат нүх[...] Сизых партиин айкомой эхин пар[...] организацинуудтай холбоо ба[...]тай байhаниие шүүмжэлээ. Ти[...] зуураа, колхозууд болон эм[...] зургаануудай түрүү хүнүүдэй па[...]тиин зэргэдэ абтадаггүй байhани[...] тэмдэглэбэ. Гадна, нүхэр Мак[...]мовай ажал-ябуулгые эрид ш[...]гаар шүүмжэлэн хэдэн олон [...]сашагүй баримтануудые харуул[...].

ВКП(б)-гэй Обкомой бюро[...] гэшүүн, БМАССР-эй Минист[...]нүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ С[...] Иванов тус конференци дээрэ д[...]гэрэнгы үгэ хэлэбэ.

Конференци дээрэ хамта 35 [...] үгэ хэлээ.

Хэлсэhэн асуудалаараа кон[...]ренци болбол дэлгэрэнгы шиид[...]бэри баталан абаха зуур[...] ВКП(б)-гэй айкомой тоосоото [...] соо ябуулhан хүдэлмэриие хан[...]татай гэжэ сэгнэбэ. Конфере[...] болбол ВКП(б)-гэй айкомой [...] шалгалтын комиссиин шэнэ сос[...]һунгаа.

* * *

ВКП(б)-гэй айкомой нэгэд[...] пленум боложо, ВКП(б)-гэй Б[...]гажанай айкомой секретарь[...]даар нүхэд Н. В. Халеев, Г. [...] Шестаков, Б. Ш. Пыренов [...]дые һунгаба. Мүн айкомой т[...]гуудые даагшадые баталаа.

Партийна ажабайдалай хронико

Хориин аймагта 110 коммунистнууд бэеэ даагаад большевизмын үндэhэ һууринуудые шудалжа байдаг. Тэдэ нүхэд бултадаа шахуу һайнаар һуралсана.

Хориин леспромхозой главна бухгалтер залуу коммунист Лосев хадаа В. И. Ленинэй дүрбэн зохёолнуудаар һайн сэгнэлтэтэйгээр зачет тушааба. Мүн тус леспромхозой директор Якищенок гэгшэ «ВКП(б)-гэй түүхын хуряангы курсын» 8, 9, 10-дахи бүлэгүүдээр эрхим һайн сэгнэлтэтэйгээр зачет үгэбэ.

* * *

Партиин Тарбагатайн айком болбол пропагандистнуудай ээлжээтэ семинар үнгэргэбэ.

Тэрэ семинар дээрэ диалектическэ ба историческа материализм тухай ВКП(б)-гэй Обкомой лектор нүхэр Бартанов лекци уншаа. Гадна, политһургуули[...] ба кружогуудай программ[...] үшөө хоёр лекцинүүд унша[...]hан байгаа. Семинар дүүрэхэ д[...]рэ политһургуулинуудай ба к[...]жогуудай хүтэлбэрилэгшэд ө[...]дынгөө хүдэлмэриин дүй дүрш[...] андалдан хөөрэлдэбэд.

* * *

Сэлэнгын аймагай Юрөөгэй [...]моной Карл Марксын нэрэм[...] колхозой ханын газетые ВКП[...] гэй гэшүүн, колхозой главна [...]галтер нүхэр Цыбикдоржи [...]беев редактировална.

Тус газетэ удха һайнта[...] ба саг соогоо гарадаг. Энэ [...] тэдэ илангаяа эдэбхитэйгээр [...]хозой парторганизациин се[...]тарь нүхэр Буянтуев, правле[...] түрүүлэгшэ нүхэр Ванкеев, техник Мункожапов, колхо[...] Доржиев ба бусад бэшэдэг.

Кустовой семинар

Бурят-Монголой малажалай Юрөөдэхи туршалгын станциин клуб соо агитаторнуудай кустовой семинар болобо. Тус семинарта 60 гаран хүн хабаадаа.

ВКП(б)-гэй Сэлэнгын айкомой агитаци ба пропагандын таhагые даагша нүхэр Д. Цыбикжапов «Советскэ һунгуулиин системэ», «Уласхоорондын байдал т[...]» лекцинүүдые хэбэ.

Семинарта хабаадаhан аги[...]нууд колхозниигуудайнгаа [...] агитационно-ойлгууламжын [...]мэриие бүри һайнаар ябу[...]бусабад.

Н. Очир[...]
Д. Батомунк[...]

Агитационно хүдэлмэриин хронико

◆ ВЛКСМ-эй Бичурын айкомой хүдэлмэрилэгшэд агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриие улам эршэмтэйгээр ябуулна. Һаяхан «Путь Ленина» ба Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудта гаража, элдэб элидхэл, лекцинүүдые хэhэн, уранhайханай һонирхолтой зүжэг нааданuудые харуулhан байна. Аймагай центр дээрэ залуушуулай конференцидэ ерэгшэдтэ нүхэр Краснояров «Демократиин ба эб найрамдалай түлөө залуушуулай тэмсэл» гэжэ лекци уншаба. Һүүлдэнь айкомой секретарь Молчанов тэдэнтэй һунгуули тухай хөөрэлдөө хэбэ. Тэрэнhээ гадна комсомольско хүдэлмэрилэгшэд холын фермэнүүдтэ гаража, малшадые һунгуулиин дүримтэй танилсуулна.

А. Шулунов.

◆ УЛАН-УДЭ. Февралиин 15-най үдэшэ һунгуулиин 7-дохи участогта асуудалнууд ба харюунуудай вечер үнгэргэгдэбэ. Энэ вечертэ янза бүриин темээр 50 гаран асуудалнууд табигдаба. Вечер дээрэ гэгээрэлэй, финансын, юстициин, хүдөө ажахын, социальна тэлхэмжын ба элүүрые хамгаалгын Министерствонүүдhээ ба Улан-Удын ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдкомhоо уряалаар ерэhэн консультантнууд һунгагшадай бүхы асуудалнуудта тодорхой харюунуудые үгэбэ.

Асуудал ба харюунуудай һүүлдэ милициин управлениин уранhайханай самодеятельностиин коллективэй хүсөөр һунгагшадта концерт харуулагдаба.

Н. Хорошунова.

◆ ОРЛИК. (**Радиогоор абтаба**). Ахын аймагта залуу һунгагшадай ээлжээтэ вечер болобо. Тус вечертэ 80 гаран хүнүүд хабаадаба. Суглааргашадта ВЛКСМ-эй Обкомой инструктор нүхэр Гончиков «Хитадай арадай республика» гэhэн темээр лекци уншаба. Лекциин һүлээр олоной наадан, танцанууд болобо.

Л. Булгутов.

◆ Хэжэнгын аймагай Чесаныя сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хонинuой фермые даагша комсомолка нүхэр Гаврилова бүхы сүлөөтэй сагаа агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэридэ үгэнэ. Өөрынгөө даажа абаhан 10 айлаар үдэр бүри ябажа, СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудай түлөө агитаци хэнэ.

П. Содбоев.

Дмитрий Николаевич ЯГОДИН

...байкальска областиин (мүнөө ...ганскын аймаг) Батурино гэжэ ...ыхан тосхон байдаг. Бороогой ...ар эсаргадаһан элһэндэ булаг... набтархан болошоһон, хэлты..., газартай сасуу сонхотой ...рхэн.

...ртэ ороходо хаб харанхы. Мо... орон, хоёр скамейкэ. Тархаа... исалһан пеэшэнэй амһар дээ... хара горшок. Дүрбэтэй Павел, ...тай Александр, долоотой Мар... басаган гурбые үдэрэй үедэ ...атайхан Дмитрий ахань ха...һалан абадаг байгаа.

...нь нютагай кулак Тимошки... ...до үглөөнһөө үдэшэ болотор ...алладаг, гэрыень угаахаһаа эхи... газарынь хахалха хүртэрөө ...уулдаг байба.

Эхынгөө гэртээ үнжэһэн үдэр ...трий клеткэ сооһоо сүлөөлэг... шубуун шэнги сэдьхэлээ ха...раа гүйдэг байба.

Деревниин нүгөө захада, өөрын... ...нь үшөөшье муу гэртэй Ни... баабай гэжэ ганса гартай үб... һуудаг байгаа. Никита үбгэндэ ...ай бишыхан точильно станок ... байба. Гурбан хушуутай модо ...ой хүлөөрөө хүдэлгэхэдэ нэгэ ...атайхан мөөри эрьелдэжэ, он... мөөри хүдэлгөөд, хоёр тү... хабшагдаһан модые эрьел...длэг байба. Самоварай бусалха ...ра монсогорхон, өө мөөгүй зо...хон стулай хүл бүтэшэгшэ һэн. ...һонин «машина» хаража, бү... үдэртөөшье һуухадаа Дмит... хашардаггүй байгаа.

— Никита баабай, яаһан уран ...бта?—гэжэ гайхаһан Дмит... үнэн зүрхэнһөө магтахада:

— Би тиимэшье уран бэшэб. ... хүнүүд тон ондоо юм: тэдэ... Уралда, Тула городто олон ... Уран зон гээшэ тархаанай ...хэн мори бүтээгээд, тахалжа ...даг юм,—гэжэ Никита үбгэн ...д шангаар энеэдэг байба.

...гээд гайхажа амаа ангай... шагнаһан Дмитриин анга... самсатай мүрэ дээрэ ду... гараа табижа:

— Энэ хэлээшэмни ехэшье гай... бэшэ гээшэ. Тархаанай ...ад тахатай морёор ашаа ...гүйш. Ородой уран хүнүүд ...ар ябадаг булад мори бү... юм. Түмэр зам хаража үзөө...? Паровоз гэжэ дуулаа...? Паровоз гээшэшни хаа ...й гүйдэг, хэды мянган пүүд ...төөгэд гүйхэдөө эсэхэ суса... морин юм, — гэжэ хэлэбэ.

— Тэрэ паровозые ямар хүн жо...од ябадаг юм?—гэжэ Дмит... һонирхоходонь. — Дан олые ...дөө түргөөр үбгэржэ, нам...али буурал толгойтой боло..., — гээд Никита баабай ... һууһан хүбүүнэй монсогор ...эн хамарһаа татаад орхибо. ...нһээ хойшо Дмитрий ямар ... айхабтар хүсэтэй түмэр мо... тухайда хододоо бодожо яба... болобо. Заримдаа эхынь хөө... үльгэр соо ушардаг ковер...ёдой ойро ямар нэгэ һонин ... хүлэг харагдаад эхилнэ. ...триин зүүдэн соо ковер-само... түмэр морин хоёр урилдаа... харагдадаг болобо.

...итриин арбан гурбатай бо... байхада эхэнь Николай гэжэ ...айнгаа батрак хүнөөр хам... Эрэ хүнэй бии болоходо ...байдалынь тон онлоо болоо. ...о хоолойень тэжээлгэхээр ... унуулхаашье болибо. Гарынь ... хашаатай боложо, гэрэйнь ... зунай үедэ хүдэр хүндэ тэргэ, ...й үедэ хүдэлмэриин шарга ... байдаг болоо.

...итрий Николай эсэгэтэсэ Та...о ошолсобо. Тиимэ һонин ... мори харахаяа хүлеэжэ яба... Дмитрий «алин бэ паровоз?» ...эгэһээ асуужа ехээр хаша...

...нциин улаан гэр харагдаба. — Түмэр харгы энэл даа! —гэжэ ...нь ташуураараа зааба.

...итриин үндэлзэн харахада ...эр табигдаһан модод дээгүүр ... бүдүүн түмэрнүүд наранда ...рон хэбтэбэ.

— Энэ хаана ошоһон харгы гээ...?—гэжэ Дмитриин асуухада:

— Петербургһаа ерээ, Хитадай ... тулатар нимэ харгы табигда...! — гэбэ. Энэ үедэ гэнтэ ...нь арсаланай эрхирээн шэнги ... дуулдаба.

— Энэ паровоз ерэбэ, — гэжэ ... хэлэбэ.

...шьегүй, нэгэ ошотой хара ... бушхуулһан, хүндэ хүшэр ... айхабтар сухалтайгаар ...һан, наяраан түерээн юумэ ...нь хүсэжэ ерэбэ.

... эсэгээ тэбэришоод һуу... Дмитрий ехээр шэшэрэн һал..., магдэн тэбдэн байба.

Поездын ошоһон хойно эсэгэнь ехээр наада хараба.

—Ямар чудак гээшэбши. Хүнэй сэсэн хүбүүд иимэ харгы, поезд, паровоз бүтээгээ. Хүнэй хүбүүд энээнние жолоодожо ябана. Ши тиихэдэнь айжа һүрдэжэ байхаш... Гэртээ бусаад бултанда хөөрэхэб! —гэжэ эсэгэнь өлигэ хатаба.

Үшөө хэды жэлнүүд үнгэрнэ.

Дмитрий Николаевич олзо зөөри бэдэржэ, хоол хубсаһаа олохын түлөө гэрһээ гаража ошобо. Верхнеудинск ерэжэ, купец Шенбель гэгшын хара хүдэлмэри хэнэ. Үдэр соо 12—13 час ажаллажа, хара хүлһөө адхажа, сагаан яһаа элээбэшье үдэр соо 80—90 мүнгэ олодог байба. Теэд энэ «олзоһоо» өөрөө хооллохоһоо гадна бэе муутай болоһон эхэ эсэгэдээ, үшөө хүнэй харууһанай байһан дүүнэртээ эльгээхэ хэрэгтэй байгаа.

Тэрэ хабартаа ба үбэлдөө Кузнецов подрядчигта мүльһэ шэрэлсэжэ 1905 он болгобо. 1905 онһоо эхилжэ Верхнеудинска деподо хара хүдэлмэришэн, балташан боложо абтаба. 1912 ондо өөрынгөө үнинэй хүсэл дүүргэжэ паровоздо кочегараар оробо.

—Кочегарай хүдэлмэриин хүндэшье һаа би паровоз дээрэ ябалсахын түлөө ямаршье ядарал, доромжолол тэсэхээр бэлэн байгааб. Машинист Дошенников гэгшэ ехэ хүйтэн шэрүүн абаритай, хажар хатуу, бадарган, гар уридтай, культура эрдэмшьегүй хүн байгаа. Хаанта Россиин үедэ хуушанай ехэнхи машинистнар тон тиимэл байһан юм, — гэжэ мүнөө Дмитрий Николаевич Ягодин хөөрэнэ. —Тэндэ кочегараар, тиигээд машинистын туһалагшаар ажаллааб. Ехэ хүндэ хүшэр байһан юм. Машинист түлхюурээр шэдэхэ, түмэр һабаагаар сохин алдаха, хүдэлмэриһөөшни гаргажа хаяхаб гэжэ айлгаха — нимэ байгаа. Хүдэлмэриһөө гаргагдаа һаа хаана ошохобши? Үнэн үхэл тэндэл байгаа. Деревнидэньшье юу хэхэбши? Мүнөөнэйхи шэнги газар бүри фабрика заводууд, үйлэдбэриин оронууд байгаагүй ха юм!

Дмитрий Николаевич 1927 он хүрэтэр паровозой машинистын туһалагша ябаа. Өөрынгөө оролдолго хүсэлөөр, тэсэмгэй ба ханалтай ажаллаһанай ашаар машинист болоһон байна.

—Би советскэ засагай үедэ сүлөөтэ ажалай зол жаргалые гүйсэд эдэлээб. Би өөрынгөө иимаг ажалда айхабтар дуратайб. Хэрбээ хэдэн үдэр соо паровоздоо ябаагүй һаа, тэдэ үдэрнүүдэй турша соо паровозойнгоо юунэйнь хубилһые нэгэ доро мэдэдэгби.

—Та хэды хүүгэдтэйбтэ? Тэдэнэртнай мүнөө хаана ямар ажалтайнууд бэ? —гэжэ манай һонирхоходо:

—Би наһа гүйсэһэн долоон үхибүүдтэйб. Тэдэнэрэймни олонхинь түмэр зам шадар хүдэлмэрилнэ. Федор хүбүүмни Улан-Удэ станциин депогой мастер, Владимир хүбүүмни ПВЗ-дэ арматурна цехын начальник, Евдокия басагамни Горхон хүрэтэр ябадаг поездын проводница, Лидия басагамни № 6 транспортна аптекэдэ хүдэлмэрилнэ, Вера басагамни депогой конторододо бухгалтер, Александр хүбүүмни Тула городто баһа транспорт дээрэ хүдэлмэрилнэ, — гээд хөөрэнэ.

Дмитрий Николаевич ажалша хүдэр гараараа бууралтаһан һахалаа эльбэжэ, бидэн тээшэ омог баяртайгаар хараад:

—Би мүнөө 19 ашанартайб. Эдэнэрэй хахадынь һургуулида һуража байна. Эдэнэр баһал түмэр зам тээшэ хадуурха бээ гэжэ һанянаб. Ягодинтанай зам харгы хэзээдэ түмэр зам тээшэ дугташадаг юм,— гэжэ баяртайгаар шоглон хүхинэ.

Пассажирска состав шэрэһэн «СУ—205-91» паровозой ойгуураа шэнхинэн үнгэрөө һаа энэ составые манай эрхим машинистнар Семен Дмитриевич Асеев, Дмитрий Николаевич Ягодин хоёр жолоодон ябана гэжэ һанаха хэрэгтэй. Энэ паровоз капитальна заһабаригүйгөөр 1 миллион 600 мянган километр гүйгөө. Энээгээрээ Эхэ ороноо хахад миллионһоо үлүү мүнгэ зөөри арбилһан байна.

Капитальна заһабаригүйгөөр эды зэргэ ута зам ябажа гараашье һаа, энэ паровоз капитальна заһабарида орохо үшөөл үды. Үнгэрэгшэ оной декабрьда авторитетнэ комисси энэ паровозые алишье талаһаань шалгажа, бүхы анализ хэжэ үзэһэн юм. Тиигээд «ямаршье . заһабари хэрэггүй. Бүхы механизмуудынь эрхим һайнаар хүдэлмэрилнэ» гэһэн паспорт үгөө.

Энэ хадаа алдар солого машинистнарай паровоздоо тон наринаар хандадаг байһанай ашаа үрэ гэжэ сэсэ тэмдэглэхэ шухала.

Нүхэр Дмитрий Николаевич Ягодин хадаа өөрынгөө техническэ ба политическэ эрдэмые ходолоо дээшэлүүлдэг, өөрынгөө бригадынхидта олон жэлэйнгээ дүй дүршэлые дамжуулан ойлгуулдаг юм. Советскэ правительство ба манай парти болбол нүхэр Ягодинай хүндэтэ ажалые үндэрөөр сэгнэжэ, хэдэнтэ удаа орден болон медальнуудаар шагнаһан байна.

Түмэр замай Улан-Удын узелай, Улан-Удын механизированнэ шэлэй заводой, судно заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүл ба албахаагшад, Иволгын МТС-эй коллектив, Иволгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд ба колхозницанууд һунгалтын урдахи хамтынгаа суглаанууд дээрэ нүхэр Дмитрий Николаевич Ягодиние һунгуулиин № 436 Улан-Удын хүдөөгэй округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар нэгэн дуугаар дэбжүүлээ.

Ч. Цыдендамбаев.

...ХЭД ҺУНГАГШАД! Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидат нүхэр Ягодинда голосуудаа нэгэн һаналтайгаар үгэе!

Һунгагшадтай кандидадуудай уулзалга

☆

Кандидадаа халуунаар угтаба

БИЧУРА. СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат нүхэр Доржи Гармаевич Гармаевай һунгагшадтайгаа уулзалга баярай оршон байдалда үнгэржэ байна.

Круминай нэрэмжэтэ колхоздо болоһон уулзалгын суглаанда 200 гаран һунгагшад суглараа. Этигэмжэтэ нюур нүхэр Тимофеев суглаа нээгээ. Һүүлээрнь колхозно ажахын шадабаритай хүтэлбэрилэгшэ Д. Г. Гармаев тухай үгэ хэлэжэ, сугларагшадые мартын 12-ой үдэр өөрынгөө кандидадта голосуудаа үгэхые уряалба.

Тэрэшэлэн колхознигууд Ефимов ба бусад кандидат Д. Г. Гармаевай түлөө голосуудаа үнэн зүрхэнһөө үгэхэ байһанаа мэдүүлээ.

Һүүлээрнь, нүхэр Гармаев тус колхозой колхознигуудта үнэн зүрхэнэй баяр хүргэжэ, өөрынгөө биографи хөөрэжэ үгөө.

Ждановай нэрэмжэтэ колхоздо Доржи Гармаевичтай уулзалга ехэхэн дэбжэлтэтэйгээр үнгэрөө. Энэ колхозой һунгагшад һунгалтануудай үдэр хүрэтэр хабарай тарилгада бэлэдхэлээ гүйсэд дүүргэхэбди, адуу малайнгаа үбэлжэлтые эрхим һайнаар үнгэрөөхэбди гэжэ кандидадаа найдуулаа. Мүн коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидадууд М. Б. Митиндэ, С. М. Ивановто, Д. Г. Гармаевта голосуудаа нэгэн һаналтайгаар үгэхэ байһанаа мэдүүлһэн байна.

Арадай уранзурааша—Түнхэндэ

КЫРЕН. (Телефоноор абтаба). СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Цыренжап Сампилович Сампиловтай Түнхэнэй аймагай центртэхи һунгагшад уулзаа. Тус суглаанда хамта 300 гаран хүн хабаадаһан байна.

Хамагай түрүүн этигэмжэтэ нюур нүхэр Ляхова үгэ абажа:

—Ороноймнай хамаг бүхы илалтанууд Ленин—Сталинай партиин, агууехэ Сталинай хүтэлбэреэр түйлагдаа. Эгээл тиимэһээ СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлхэдээ бүхы арадууд нүхэр Сталинай нэрые хамагай түрүүн нэрэлһэн байна. Эгээ тиимэһээ большевистскэ партиин ЦК-гай бүхы һунгагшадта хандаһан хандалгые Советскэ арад нэгэн һаналаар дэмжээ,—гэжэ нүхэр Ляхова хэлээ.

Һунгагша Губинский иигэжэ хэлэбэ:—Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидат Цыренжап Сампилович хадаа өөрынгөө эрхим зурагуудаар ганса манай республика дотор бэшэ, мүн бүхы орон соогоо суурханхай. Нүхэр Сампилов оронойнгоо үнэн патриот мүн.

Аймагай залуу һунгагшадай зүгһөө ВЛКСМ-эй Түнхэнэй айкомой секретарь нүхэр Ангархаев, багшанарай зүгһөө нүхэр Тармаев ба бусад хамта 9 хүн хэлэбэ. Депутадта кандидат нүхэр Сампилов үгэ хэлэхэ зуураа, һунгагшадайнгаа, этигэн найдаһанда зүрхэнэй халуун баяр хүргэжэ, тэдэнэй заабари захяае хододоо дүүргэхэ байһанаа мэдүүлээ.

С. Таханов.

☆ ☆

Сталин иимэ эрхэ олгоо

ХЭЖЭНГЭ. (Телефоноор абтаба). Аймагай центрын, Хэжэнгын МТС-эй, «Ленинэй зам» колхозой һунгагшадай суглаан социалистическэ культурын байшан соо болобо. Тус суглаан болбол СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн Гунсын Аюшеевна Цыденоватай уулзалганда зорюулагдаһан байна.

Этигэмжэтэ нюур нүхэр Ц. Тыхеев хамагай түрүүн үгэ хэлэхэ зуураа, бурят арадай үнэн сэхэ басаган Гунсын Аюшеевна Цыденовагай олон түмэнэй гүн дундаһаа гаража гүрэнэй элитэ ажал-ябуулагша болоһонойнь тухай хэлэбэ. Һүүлээрнь врач Иринчеева тон хурсаар үгэ хэлэбэ.

—Хаанта засагай үедэ ямаршье эрхэгүй, «буруугай бэлшээриһээ сааша» яагаадшье гаража шадахагүй байһан эхэнэр хүнэй тэрэ үеын тулюур хүби тухай хэлээдшье яалайб. Мүнөө бидэнэр — эхэнэрнүүд эрэшүүлтэй нэгэн адли эрхэ сүлөөтэйбди.

Советскэ эхэнэрнүүдэй ургаһание харуулһан баримта—манай депутадта кандидат Гунсын Аюшеевнагай ажабайдал болоно. Сталин эхэнэртэ иимэ ехэ эрхэ олгоо, гэрэнние ажабайдалай һаруул замда гаргаа —гэжэ нүхэр Иринчеева хэлээ.

Һүүлээрнь багшанарай зүгһөө нүхэр Обунеев, интеллигенциин зүгһөө нүхэр Аюржанаев, залуушуулай зүгһөө нүхэр Дугарцыренов, МТС-эй хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө нүхэр Матвеев гэгшэд үгэнүүдые хэлэһэн байна.

Гунсын Аюшеевна Цыденова трибунада гаража, олон түмэн ажалшадай этигэн найлажа, советскэ гүрэнэй эгээл дээдэ органой депутадта кандидадаар дэбжүүлһэндэ баясхалан хүргөө.

Хэжэнгын аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Шулунов, Гунсын Цыденовагай ерэжэ һунгагшадтаяа уулзаһанда баяр хүргөөд, Хэжэнгын аймагай һунгагшад ВКП(б)-гэй ЦК-гай хандалгада үнэн сэхээр харюусаха байха гэжэ найдуулба.

Б. Базарон.

Эхэ ороной эрхим хүбүүн

Ториин аймагай Дээдэ-Ториин сомоной «Улаан-Номто» колхозой гэшүүд — һунгуулиин 233-дахи Уулзарай участогай һунгагшадай суглаан болобо.

Тэндэ үгэ хэлэгшэд хадаа һунгуулиин № 444 Зэдын округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн нүхэр Тогочи Данзанович Данзановай түлөө нэгэн хүн шэнгеэр барандаа голосоо үгэхөөр бэлэн байһанаа баталба.

Колхозой хонишон нүхэр Цыденжапов Бажама үгэ абажа, иигэжэ хэлэбэ: «Бидэнэр урданайнгаа депутат Тогочи Данзановича Данзановые дахин Национальностьнуудай Соведтэ кандидадаар дэбжүүлээбди. Тогочи Данзанович хадаа энээнһээ урдатээ манай даалгаһан даалгабари найдабарине нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргээ. Иимэһээл манай бүхы һунгагшад танда—эсэгэ оронойнгоо эрхим хүбүүндэ голосоо үгэхөөр бэлэн байна гээшэ» —гэжэ Тогочи Данзановичта хандаба.

Мүн тэрэшэлэн һунгагшадай зүгһөө «Улаан Номто» колхозой партийна эхин организациин секретарь нүхэр М. Жалсанов, колхозой түрүүлэгшэ Л. Бадмаев, Уулзарай эхин һургуулиие даагша Д. Цыдыпов, колхозой гэшүүн Ц. Лубсанов ба бусад үгэ хэлэбэд.

Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидат Тогочи Данзанович Данзанов иигэжэ хэлэбэ:

— Нүхэдүүд! Советскэ гүрэндэ ажаһууха гээшэмнай агууехэ зол жаргал гээшэ. Иимэ гүрэнэй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэхэ гээшэ айхабтар ехэ зол гэжэ тоолоноб. Намайе депутадта кандидат болгон дэбжүүлжэ, иимэ ехэ этигэл найдабари үзүүлһэндэтнай, минии ажал хүдэлмэрине иимэ дээрэ сэгнэһэндэтнай тон ехэ баяртайб. Саашаа бури һайнаар ажаллажа, таанарай этигэл найдабарине хододоо хүсэдөөр дүүргэхэб.

Д. Цыдыпов.

Арадай эрхим хүбүүдэй нэгэн

ЗАИГРАЕВО. (Телефоноор абтаба). Аймагай центрһээ 24 километр холо байһан Шулуутайн леспромхозой центрын һунгагшад СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Павел Кузьмич Метляевые тон халуунаар угтаа.

500 шахуу хүн клуб соогоо сугларжа, уулзалгын суглаан үнгэргэбэ. Этигэмжэтэ нюур нүхэр Гаськов тус суглаае нээхэ зуураа, «советскэ арадуудай эрхим хүбүүд басагадай дунда өөрынгөө үнэн сэхэ ажалаар суурхаһан агроном Павел Кузьмич Метляев оролсоно» гэбэ.

— Павел Кузьмич 13 жэлэй турша соо Заиграйн аймагта хүдэлмэрилнэ. Тиихэ зуураа өөрынгөө бүхы хүсэ шадалые, эрдэм мэргэжэлые социалистическэ таряанажалай хүгжэхэ ябадалда зорюулдаг. Нүхэр Метляевай туһаламжаар советскэ агрономическа наукые бодото ажал дээрэ бэелүүлдэг хүнүүд олошороо. Тэдэнэрэй дунда БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Киселев, хартаабхын ургасые дээшэлүүлхын түлөө хүдэлөөе үүсхэгшэ Шурыгина, таряанажалай түрүүшүүл Мункуев, Чимитов ба бусад оролсоно, —гэжэ һунгагша нүхэр Воронов хэлэһэн байна.

Тус суглаан дээрэ хамта 13 хүн үгэ хэлээ.

Нүхэр Метляев трибунада гаража, хүдэлмэришэд, албахаагшад, һурагшад ба бусад һунгагшадые амаршалха зуураа, этигэн найдаһанайнь түлөө тэдэндэ баяр хүргэбэ. Тиигээд арад зоной ажабайдалай улам һалбархын түлөө, Эхэ оронойнгоо улам баяжахын түлөө хүсэ шадалаа гамнахагүй байһанаа омогтойгоор мэдүүлээ.

А. Шергина.

Һунгалтануудай хүндэлэлдэ

☆

(Бэшэгүүдэй шэнжэлэл)

☆ ☆

Манай республикын бүхы предприятинуудаар ССР Союзай Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтануудай хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөн ажалай ехэнүүд амжалтануудые асаржа байна.

Эд бараанай үнэ сэн химдаруулха тухай парти ба правительствын тогтоолой харюуда предприяти бүхэнэй коллективүүд тус мүрысөөнэй долгине улам шангадхана.

Эхэ оронойнгоо аша туһада ажалай габьяануудые харуулжа байһан түрүү стахановецууд ба коллективүүд тухай бэшэһэн ажалшадай хэдэн олон бэшэгүүд үдэр бүри манай редакцида ороно. Республикымнай эгээл томонууд предприятинуудай нэгэн болохо Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводһоо ВЛКСМ-эй ЦК-гэй ПВЗ-дэхи комсорг нүхэр Вшивков иигэжэ бэшэнэ:

Һунгалтануудай үдэрэй хүндэлэлдэ заводой 1000 гаран комсомолецууд ба залуушуул стахановска вахтада жагсанхай. Эдэнэр барандаа халаанайнгаа нормонуудые холо үлүүлэн дүүргэхэ зуураа, гансал эрхим һайн шанарай продукци гаргахын түлөө шанга тэмсэл ябуулна.

Паровозо-хабсаралгын цехын комсомольско-залуушуулай бригада солото стахановец С. М. Соболевагай хүтэлбэри доро үдэр бүриингөө нормые 290 процент хүргэжэ, үнгэрэгшэ февраль һарынгаа программые 10 гаран хоногоор болзорһоонь урид дүүргээ. Мүн инструментальна цехын түрүү стахановецууд—токарьнууд нүхэд, Хорун, Хомутников ба бусад, халаан соо хоёр нормо дүүргэнэ. Депутадта кандидат Е. Г. Курочкинай олон станок дээрэ хүдэлмэрилдэг дүй дүршэл цех бүхэндэ дэлгэрүүлэгдэжэ байна.

* * *

Түмэр замай транспорт дээрэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөн тухай манай рабкорр нүхэр Толкач иигэжэ бэшэнэ:

Паровозно депогой машинистнууд нүхэд Соседенко, Васильев, Богинский гэгшэдэй бригаданууд мүрысөөндэ түрүүлэн ябанад. Тэдэнэр аян замдаа 50-аад часаар гээгдэжэ ябаһан ашаанай ба пассажирска 40 гаран поезднуудые расписанидань хүсэлдүүлбэ. Һаяхан, машинист Тихомуров гэгшэ Мысовая станциһаа 3 мянган тонно ашаа шэрэһэн поездые Улан-Удэ нэгэ рейсээр асаржа, нормоёо хоёр дахин дүүргээ.

* * *

Прибайкальска аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ олзоборилгын артелиин (түрүүлэгшэнь нүхэр Чижов) коллектив валова продукци гаргаха февралиингаа түсэбые 120 процент дүүргээ. Нефтедвигатель табижа, хүндэ хүшэр хүдэлмэринүүдые механизацилба.

* * *

Кабанскын аймипромойхид һү, тоһо бэлэдхэхэ январь, февраль һарануудайнгаа түсэбүүдые 135 — 140 процент дүүргэбэ. Мастер Полина Попова гэгшэ һү бэлэдхэхэ даалгабарита квартальна түсэбөө болзорһоонь нэгэ һараар урид 101 процент дүүргэбэ,—гэжэ нүхэр Бусарманов мэдээсэнэ.

Республикымнай загаһашад гүрэндөө һайн шанартай загаһа элбэг ехээр тушаажа, һунгалтануудай үдэрые угтахын түлөө мүн лэ эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр ажалланад.

Усть-Баргажанай загаһа-консервын комбинадай коллектив консервэ үйлэдбэрилхэ квартальна программаяа мартын 1-дэ 258 процент дүүргэжэ, абаһан уялгаяа болзорһоонь урид нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэв. Энлэ ажалай үндэр бүтээсэнүүдые түйлажа байһан новаторнууд хэдэн олошороо тоологдоно.

Бригадир Захар Алексеевэй бригада загаһа бариха гүрэнэй даалгабарита түсэбые үни хада үлүүлэн дүүргээд, мүнөө хоёрдохи кварталайнгаа түсэб амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

ЕХЭНҮҮД ТАЛМАЙНУУДҺАА ҮНДЭР ҮРГАСА ХУРЯАХЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЕ

Колхозник Уваровай дурадхал халуунаар дэмжэгдэбэ

ЗАИГРАЕВО. (Телефоноор абтаба). 1950 ондо ехэнүүд талмайнуудһаа үндэр ургаса хуряахын түлөө Заиграйн колхознигууд социалистическэ мүрысөөндэ эршэмтэйгээр оролсожо байна. Тэрэнтэй хамта, колхознигуудай түсхэл ба эдэбхи улам ехэ болоно.

Үнэгэтэйн сомоной Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд бичурынхидай хандалгые тон ехэ эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсэбэ. Үргэлжэдөө үндэр ургаса яагаад хуряаха тухай һанамжаяа колхозник бүхэн хэлэһэн, үнэтэ дурадхалнуудые оруулһан байна.

— Бидэнэр энэ жэлдэ бүхы талмайнуудһаа заатагүй үндэр ургаса хуряаха ёһотойбди. Минии һанахада манай бригада 25 гектар рекордно участогһаа га бүриин 210 пүүд, 90 гектарһаа га бүриин 150 пүүд, тиихэдэ үлэгшэ тарилгаһаа га бүриин 90 пүүдһэ бага бэшэ ургаса хуряажа шадаха байна, — гэжэ колхозник Уваров хэлэбэ. Энээнэй хэлэһэниие колхознигууд бултадаа дэмжөөд, иимэ ургаса хуряахабди гэжэ мэдүүлһэн байна.

Мүнөө тус колхозой гэшүүд уялгаяа хэрэг дээрэ дүүргэхын түлөө тэмсэжэ эхилээ.

П. Метляев.

Бичурынхидай хандалгада харюу болгон...

Ехэнүүд талмайнуудһаа үргэлжэдөө үндэр ургаса хуряахые уряалһан Бичурын таряашадай хандалгада харюу болгон Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ артелиин таряанажалай бригаданууд га бүриһөө 120 пүүдһэ бага бэшэ ургаса хуряаха гэжэ шиидэбэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ таряа талха һайнаар ургуулһан тус артелиинхид энэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхэ дүүрэн арга боломжотой. Нэгэдэхеэр, эрхим шанартай үрһэ хаанхай, хоёрдохёор, 500 гектар пар хахалжа, тэрэниие хоёрлоһон байна, гурбадахяар, үбэлэй үедэ ябуулагдаха агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые һайнаар үнгэргэнэ, мүн тарилгада бэлэдхэлэй бусад хүдэлмэринүүдые түсэбэй ёһоор ябуулна.

Тэрэшэлэн артелиин гэшүүд тарилгада ябаха мори унаануудаа һайнаар бэлэдхэжэ байна.

Ш. Цыванов.

Бүхэреспубликанска мүрысөөндэ оролсобо

Байкало-Кударын аймагай «Политотдел» колхозой гэшүүд бичурынхидай хандалгые халуунаар угтаад, 1950 ондо ехэнүүд талмайнуудһаа үндэр ургаса хуряахын түлөө бүхэреспубликанска социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсобо. Тиихэ зуураа, тарилгын бүхы талмайнуудһаа га бүриин 90 пүүдһэ бага бэшэ ургаса хуряаха гэһэн уялга абаа.

Энээнээ хэрэг дээрэ бэелүүлхын тулада мүнөө жэлдэ орооһото бүхы культурануудые сортовой үрһөөр тариха, хабарай полевой хүдэлмэридэ хэрэглэгдэхэ машина зэмсэгүүдэй заһабарилгые мартын түрүүшын хахадта сүм дүүргэхэ, тарилгын эхилхэһээ һара урид мори унаануудаа амаруулха, эртын тарилгые 10 үдэр соо дүүргэхэ гэжэ хэлсээ.

Иимэ зорилго урдаа табиһан тус артелиин гэшүүд өөһэдынгөө үүргэ ба харюусалгые һайса мэдэжэ, тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдтэ бүри эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байна. Эдэ үдэрнүүдтэ колхозой поли дээгүүр агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд улам түргэнөөр үнгэргэгдэнэ.

Т. Енина.

Үндэр ургасын түлөө

Энэ жэлдэ тарилгын бүхы талмайнуудһаа үндэр ургаса хуряахые уряалһан Бичурын таряашадай патриотическа үүсхэлые Хэжэнгын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ артелиинхид халуунаар угтан һайшааба.

Тиин, тарилгын бүхы талмайһаа га бүриин 90 пүүдһэ доошо бэшэ, тиихэдэ 100 гектарһаа га бүриин 120 пүүд ургаса хуряаха уялга абаа. Энэ уялгаяа бэелүүлхын тулада агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые эрхимээр үнгэргэхэ гэжэ шиидэөд, ойрын үдэрнүүдтэ поли дээрэ 5000 шарга наг шэбхэ зөөхэ, 100 центнер үнэһэ, 45 центнер шубуунай аргал суглуулха гэжэ тогтообо.

Мүнөө энэ колхозойхид уялгаяа бэелүүлжэ захалаа.

Д. Доржиев.

Түрүү хүнүүдэй үгэ

Үнеэн бүриһөө 2500 литр һү һаахаб

Үнгэрэгшэ жэлдэ малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэб тухай парти, правительствын тогтоолой гараад байхада, бидэнэр малажал дээрэ үндэр культура сахихын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсоо һэмди. Тиигэжэ бүхы фермэ дээрэмнай нилээдгүй амжалта туйлагдаа. Үхэр үсхэбэрилхэ жэлэй түсэб 107,3 процент дүүргэгдэһэн, үнеэн бүриһөө 1411 литр һүн һаагдаһан байна. Би өөрынгөө дааһан үнеэн бүриһөө 1547 литр һү һаагаа һэм.

Нёдондо манай фермэ дээрэ нэгэшье үнеэн һубайрангүй, барандаа түрэжэ, элүүр энхэ тугалнуудые гаргаһан байна.

Мүнөө фермымнай бүхы хүдэлмэрилэгшэд һунгалтануудай хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, 1950 ондо үнеэн бүриһөө 2000 литрһээ бага бэшэ һү һааха уялга абанхай. Тиихэдэ би өөрынгөө дааһан үнеэн бүриһөө 2500 литрһээ бага бэшэ һү һааха уялга абаһан байнаб.

Уялгануудаа дүүргэхын тулада бидэнэр үнеэдээ имагтал зоотехническэ заабариин ёһоор эдеэлүүлхэ, харууһалха болонобди. Бидэнэр үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэдэй үбэлэйнгөө байрада байхада гэхэ гү, али түрэхэтэйнь хамта, тэдээндэ үбһэ тэжээлыень тааруулан зохилдуулжа үгэдэггүй байгаабди. Жэшээлхэдэ, үнеэдые һү ехэтэй болгодог силос мэтын шэмэтэ тэжээлнүүд ехээр оройтожо үгтэдэг һэн.

Мүнөө үнеэд түрэжэ эхилээ. Тиин, үнеэдтээ турнепс, силос эдюулжэ байнабди. Тиихэдэ, нэгэдэхеэр, үнеэд һүтэй болоно, хоёрдохёор, бүдүүн тэжээл арбилагдана.

Хэрбээ урда жэлнүүдтэ үнеэд гансал бүдүүн тэжээл эдеэд байхадаа, сүүдхэ соо 4 — 6 литр һү үгэдэг байгаа һаа, мүнөө корнеплод, силос эдеэд байхадаа 10—12 литр хүрэтэр үгэдэг болоо. Энэ хадаа корнеплод, силос эдюулһэн үнеэдэй хоёр дахин ехэ һү үгэхэ байһыень гэршэлнэ. Иимэ тэжээл зүбөөр эдюулээд байхада, үнеэд гансал үбэлэй үедэ һү ехээр үгэхэ бэшэ, мүн зунайшье үедэ 25—30 процент ехэ һү үгэхэ байна.

Манай парти ба правительство колхознигууд тушаа үнэн зүрхэнэй оролдолго гаргана. БМАССР-эй колхознигуудта ажалай нэмэлтэ түлөөһэ үгэхэ тухай тогтоол бидэниие улам ехээр урмашуулаа. Иигээд байхадаа, манай фермын бүхы һаалишад хүдэлмэридөө шэнэ амжалта туйлахые хүсэнэ.

Би абаһан уялгаяа заатагүй дүүргэжэ, Эхэ орондоо улам ехэ һү, тоһо үгэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэб.

Г. Русанова, Кяхтын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Шэнэ түл абалга.

М. Миневэй фото-этюд.

Дай үүдхэгшэдтэ эсэргүү, эб найрамдалай тү[...]

ТИРАНА. Дэлхэйн бүхы оронуудай парламентнуудта хандаһан эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй саг үргэлжын комитедэй хандалгые зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулан, Албаниин Арадай суглаанай онсо сесси резолюци баталжа абаба. Албаниин Арадай республикын Арадай [...] лаан хадаа саг үргэлжын ко[...]дэй хандалгые ба тэрээндэ [...]дэһэн дурадхалнуудые нэгэн [...]лаар дэмжэбэ.

Эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй саг үргэлжын комитедэй делегациин Англи ошолго туш[...]

ЛОНДОН. Эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй саг үргэлжын комитедэй делегациин Англи ошохоёо байһан тушаа «Дейли Уоркер» газетэ редакционно статья соогоо иигэжэ заана: делегациин ерэхэ үдэр, парламентын гэшүүдтэ нүлөөлхэ зорилгоор, эб найрамдалые хамгаалха английска комитет хадаа атомна бомбо хорихын ба зэбсэг бүтээлгые эрид хороохын т[...] эдэбхитэй тэмсэгшэ һунгагш[...] парламентын гэшүүдэй ул[...]хэхэ байна.

Газетэ хадаа эб найрамдал[...] гаалха зорилгоор парламе[...] гэшүүдтэ нүлөөлхэ энэ шу[...] кампани дэмжэхыень «Лон[...]дүтэ шадар байдаг завод [...]ниие, район бүхэниие» уряа[...]

Политическэ хэрэгтэ гэмнэгдөөд түрмэдэ хаагдаһан хүнүүдэй уласхоорондын федера[...] хандалга

ВАРШАВА, (ТАСС). Польшын хэблэлэй агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, политическэ хэрэгтэ гэмнэгдөөд түрмэдэ хаагдаһан хүнүүдэй уласхоорондын федерациин генеральна секретарь хадаа фашистска түрмэнүүд ба концентрационно лагерьнуудһаа хүнүүдые сүлөөлхэ уласхоорондын үдэрые апрелиин 1-дэ һайндэрлэхээр байһан тушаа хандалгые федерациин составта ороһон организацинуудта эльгээбэ.

Политическэ хэрэгтэ гэмн[...] түрмэдэ хаагдаһан хүнүүдэй [...]хоорондын федераци болбо[...] найрамдалай түлөө ба ар[...] олониитын ажабайдалай эр[...]нүүдые хангахын түлөө тэм[...] нэгэдэлээ бэхижүүлхэ лозу[...]гоор энэ үдэрые үнгэргэхэ [...] уряална.

Хитадай провинцинууд ба городуудта арадай конференцинүүд болоно

ПЕКИН. Хүсэд бэшэ мэдээнүүдэй ёһоор, бүхы хүн зоной түлөөлэгшэдэй конференцинүүд Хитадай 21 провинцида болоо. Зарим провинцинуудай бүхы городуудта ба районуудта иимэ конференцинүүд эмхидхэгдээ. Пекин, Тяньцзинь, Шанхай, Нанкин, Мукден ба бусад ехэ городуудта конференцинүүд хоёр дахин болобо.

Захиргаанай Зүүн-хойто р[...]до, тэрэшэлэн Пекин, Тянь[...] Таншань ба Чженчжоу горо[...]та бүхы хүн зоной түлөөлэ[...] конференцинүүд арадай түлө[...]шэдэй сьезднүүдэй уялга[...] бэелүүлжэ, захиргаанай хү[...]рилэгшэдые, городской ба ра[...] управленинүүдэй гэшүүдые [...]һан байна.

Эхэнэрнүүлэй Уласхоорондын үдэрэй хүндэлэл[...] демонстраци болоо

БРЮССЕЛЬ, мартын 6. (ТАСС). «Эб найрамдалые хамгаалха бельгийскэ эхэнэрнүүдэй союзай» уряагаар, эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын үдэрэй хүндэлэлдэ зорюулан, Брюссельдэ олониитын демонстраци болоо. Демонстрацида хабаадахын тула, ороной олон городуудай эхэнэрнүүд Брюссель ерэбэ.

Эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын демократическа федерациин амаршалга митинг дээрэ соносх[...] Митингдэ хабаадагшад [...] бельгийскэ эхэнэрнүүдые эб [...]рамдалай түлөө тэмсэлдэ [...]тэйгээр оролсохыень уряал[...] дэлхэйн хоёрдохи дайнай үе[...] шистска дарлалтаһаа Е[...] арадуудые абарһан, эб най[...]лай түлөө шэн зоригтойгоо[...] сэжэ үргэлжэлэгшэ Совет[...]юзай эхэнэрнүүдые амаршаа[...]

Американска 370 мянган горнягуудай забастовк[...] илалтаар дүүрээ

НЬЮ-ЙОРК, мартын 6. (ТАСС). Нүүрһэнэй битуминозно шахтануудай 370 мянган горнягуудай забастовко мартын 5-да дүүрээ. Шахтануудай эзэд ба профсоюзай хоорондо шэнэ договор баталагдаба. Договор хадаа үдэр бүриин салин хүлһые 70 центээр дээшэлүүлхэ ба горнягуудай пенсионно фонддо шахтануудай эзэдэй оруулдаг взносуудые тонно нүүрһэн бүриһөө 50 центээр дээшэлүүлхэ ябадал хараална. Тус [...] хадаа 1952 оной июлиин [...] тэр хугасаатайгаар батал[...] энээнтэй дашарамдуулан [...] оной апрелиин 1-нэй һүүлээр [...] хүлһэн тухай асуудалаар [...] хэлсээн эхилхэ байна.

8 һара тэмсэһэнэйнгээ һ[...] горнягууд ехэ илалта туйла[...]

Нэгэ һарын урда тээ, [...]гууд хүдэлмэреэ бүримүһ[...] сооһон байгаа.

Макартур гоминдановецуудтай үгэсэбэ

ШАНХАЙ, мартын 6. (ТАСС). Токиоһоо мэдээсэһэнэй ёһоор, Макартурай штаб хадаа 200 мянган доллар сэнтэй үнгэтэ металлнуудые Тайван арал эльгээхые февралиин 28-да, захирба. Эльгээгдэхээр байгаа металлнуудай тоодо — 461125 килограмм сагаан туулган, 123808 килограмм хара туулган ба гагнууриин зү[...] 42533 килограмм цинк бии [...]

Энэ хэмжээ-ябуулгань Яп[...] Формозо руу зэбсэг, хэрэгс[...] ба сэрэгэй суднонуудые эл[...] гоминдановецуудта амери[...] сэрэгэй туһаламжа үзүүлхэ [...]граммын хуби мүн гэжэ [...] демократическа нюурнууд [...]

Хитадай городуудта гоминдановска авиациин бандитска добтолгонууд үргэлжэлһөөр

ПЕКИН, мартын 6. (ТАСС). Синьхуа агентствын дамжуулһанай ёһоор, американска империалистнуудай заабаряар һүүлэй хэдэн үдэрнүүдтэ гоминдановска авиаци Кантон, Фучжоу, Наньчан ба Нанкинай амгалан хүн зониие бомбодобо.

Мартын 3-да американскэ үйлэдбэриин самолёдууд Кантондо добтолжо, хэдэн арбаад бомбо город дээрэ хаяа. Бомбодолгын үедэ 10 гэр байра һандаргагдаһан ба хэдэн суднонууд шэнт[...] 140 хүн алагдаһан ба 24[...] шархатаһан байна. Бомбо[...] үедэ гэр байраяа һандаа[...] хүнүүдтэ арадай засагаарх[...] гэр байра ба эдеэ хоол ол[...]

Гоминдановска «Б-24» [...] хоёр бомбардировщигууд [...] дээрэ гал аһаагша бомб[...] хаяа. Добтолхо үедэ 6 мян[...] гэр байрагүй үлэбэ. Наньч[...]род тэрэшэлэн бомбодуула[...]

Францида 350 мянган металлистнууд эсэргүүсэн болобо

ПАРИЖ, мартын 4. (ТАСС). Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Самбр мүрэн (Пор департамент) шадархи металлургическа ба металл болбосоруулха промышленностиин 30 мянган хүдэлмэришэд, Мозель департаментын 7 мянган металлургнууд, Крей городой (Уазы департамент) 7 мянган металлургнууд ба металлистнууд, Лион городой 6 мянган металлистнууд забастовко соносхоо.

Аляскые штат болгохо [...] США-гэй түлөөлэгшэдэй [...] шиидхэбэри

ВАШИНГТОН, март[...] (ТАСС). Түлөөлэгшэдэй [...] хадаа Аляскада штадай ст[...]гохо тухай хуулиин прое[...] голосоор һайшааба. 146 [...]руушаажа голосовалаа. [...]лиин проектнь сенадаар [...]ха.

Советскэ интеллигенциин ургалта

☆

Е. А. РАМПИЛОВА, Бурят-Монголой Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ пединститудай директор

☆ ☆

Социалистическэ гүрэнэй хүгжэлтэ хадаа научна эрдэм ухаанай ёһоор хүтэлбэрилэгдэдэг. Түрүү техникээр зэбсэгжэһэн манай арадай ажахын бүхы фронтнууд дээрэ — промышленностьда, хүдөө ажахыда, транспортда болон бэшэшье һалбаринуудта ушар ёһо мэдэхэ, үндэр мэргэжэлтэй кадрнууд үлэр бүри олоороо эригдэнэ.

Тиимэһээ манай гүрэн соо дэлхэй дээрэ эгээн түрүү дээдэ техническэ һургуули байгуулагданхай. Индустриальна 133 дээдэ һургуулинууд олон янзын мэргэжэлтэй кадрнуудые бэлэдхэнэ, мүн дээдэ эрдэмтэй мэргэжэлтэдые һургахын тула 9 академи хүдэлмэрилдэг. Гүрэн соомнай 60 мянган һурагшадтай хүдөө ажахын 90 дээдэ һургуулинууд бии. Педагогическа болон багшанарай институдуудай тоо жэлһээ жэлдэ улам ургана. 1949—1950 оной һуралсалай жэлдэ педагогическа 134 ба багшанарай 238 институдууд хүдэлмэрилжэ байна. Медицинскэ дээдэ 72 һургуулинууд жэл бүри 20 мянганһаа дээшэ залуу врачуудые гаргадаг юм.

Советскэ правительство ба коммунистическэ партиин, манай агуу ехэ вождь нүхэр Сталинай эсэгын анхарал оролдолгоор, Союзай бюджедһээ тон ехэ мүнгэн зөөри жэл бүри дээдэ һургуулинуудай гаргашада һомологдоно.

Московско университедэй бариглажа байгаа шэнэ ордон — сталинска үеын һүр жабхаланта ехэ барилга хадаа энэ ехэ анхаралай бодото жэшээнь боложо үгэнэ.

Манай ороной арадуудай ажахын, соёл гэгээрэлэй болон культурын һалбаран хүгжэлтэ хадаа дээдэ эрдэм дэлгэрүүлхэ тушаа түүхэдэ үзэгдөө дуулдаагүй ехэ арга боломжо олгоо. Гүрэн соохи бүхы дээдэ һургуулинуудтамнай 700 мянга тухай һурагшад һуралсана, энэнь бүхы Европын оронуудай һурагшадай тооһоо һураггүй олон байха юм.

Колониальна зэрлиг дарлалга, мүлжэлгын орон байһан хаанта Россин заха хизаарнуудаар дээдэ һургуулинуудһаа байтагай, дунда ба эхин һургуулинууд ехэнхидээ үгы байгаа һэн.

Жэшээлхэдэ, революциин урда тээхи Бурят-Монголдо бүхы хүн зонойнь оройдоол 8,4 процент үзэг бэшэг мэдэхэ байгаа. Энэ тоодо имагтал баяд, ноёд ба ламанар ородог һэн.

1911 ондо бүхы Забайкальеда бурят һурагшад (Агын национальна округ оруулалсаад) арайхан гэжэ 708 хүн байгаа. Дунда һургуули оройдоо үгы һэн.

Агууехэ Октябрьска революциин һүүлээр советскэ засагай жэлнүүдтэ ленинско-сталинска национальна политикын бэелүүлэгдэһэнэй ашаар Бурят-Монголой түхэл шарайнь танигдашагүйгөөр хубилаа, культура ба экономиконь урган һалбараа.

Республикын эхин, долоонжэлэй ба дунда һургуулинуудта мүнөө 90 мянган үхибүүд һуралсана. Революциин урдахи Бурят-Монголой хүбүүд, басагад дээдэ эрдэмтэй болохоб гэжэ һанаа зүүдэндэшье оруулдаггүй һэн, Тиин мүнөө манай залуушуул хаанашье, ямаршье мэргэжэлдэ һураха бүрин эрхэтэй ба бүхы арга боломжотой. Республикын гурбан-стационарна дээдэ һургуулинуудта (педагогическа, багшанарай ба зооветеринарна институдууд) хамтадаа 895 хүн һуралсанад. Педагогическа ба багшанарай институдуудай заочно отделенинүүдтэ 766 хүн һуралсадаг. Гадна, хэдэн зуугаад хүбүүд, басагад — Иркутскда, Казаньда, Москвада, Ленинградта, мүн бэшэшье олон городуудта һуража байна.

Манай республикын дээдэ һургуулинуудта, научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудта, советскэ болон партийна органуудта, эмнэлгын газарнуудта науканудай 40 кандидадууд ба докторнууд хүдэлмэрилнэ.

Тэдэнэй тоодо филологическа науканудай доктор, пединститудай ород хэлэнэй кафедрын профессор Т. А. Бертагаев, филологическа науканудай кандидат, пединститудай бурят-монгол хэлэ ба литературын кафедрые даагша Д. Д. Амоголонов, ород хэлэнэй кафедрые даагша доцент Г. И. Упхонов, марксизм-ленинизмын үндэһэ һууринуудай кафедрые даагша доцент З. Л. Шоткинова, юридическэ науканудай кандидадууд М. П. Хангалов, А. А. Бартанова, хүдөө ажахын науканудай кандидадууд М. А. Рампилова, Я. Г. Фомкин, медицинскэ науканудай кандидат, элитэ хирург Э. Р. Раднаев ба бусад оролсоно.

Республикын дээдэ һургуулинуудай эмхидхэгдэһэнһээ хойшо 1000 үлүүтэй мэргэжэлтэд — багшанар, зоотехнигүүд, ветеринарна врачууд бэлэдхэгдээд, мүнөө элдэб нютагуудта оролдосотой һайнаар хүдэлмэрилжэ байна.

Манай педагогическа ба багшанарай институдаар хүмүүжүүлэгдэһэн багшанар-математигууд Яржомб, Кондратьев, Бильдуева, историгууд Шаргаев, Шишмарев, ород хэлэ ба литературын багшанар Бардаханов, Омбоева, Асеева, естествознани ба географиин багшанар Аюшиева, Соболева болон бусад советскэ залуушуулые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлгын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, оролдосотойгоор хүдэлмэрилжэ, олониитын дунда хүндэтэй ба магтаалтай болонхой.

Арадһаа гараһан манай интеллигенци хадаа һанал бодолоороо, хүсэл зоригоороо өөһэдынгөө арадтай таһаршагүй нигта холбоотой.

Манай багшанар, врачууд, промышленность ба транспортын инженернүүд, технигүүд, агрономууд, уранзохёолшод, композиторнууд, артистнууд, уранзураашад болон бусад мэргэжэлтэд хадаа хүдэлмэришэд ба колхознигуудта өөһэдынгөө ажал хүдэлмэриие научна эрдэм ухаанай ёһоор ударидаха ябадалдань эдэбхитэйгээр туһална.

Бурят-монгол арад өөрынгөө түүхэдэ үзэгдөөгүй культурна болон ажахын һалбаралтаар агуу ехэ ород арадай ахадүүгэй туһаламжада, Ленин—Сталинай илагдашагүй партиин үнэн шударгуу хүтэлбэридэ уялгатай.

Харюусалгата редактор Д. Д. ЛУБ[...]

РЕДАКЦИИН АДРЕС: Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: отв. редактора—23; АТС—1-80, зам. отв. редактора—7-85; отв. секретаря 3-23; отделов партийной и комсо[...] жизни, культуры и быта—4-52; пропаганды и агитации—7-85; сельского хозяйства, промышленности и транспорта—6-84; переводов—3-23; писем трудящихся и информации—6-84 (2 зв.); об'явлений 2-64 (2 зв.); Для междугородных переговоров—16.

Н—02251. Типография Управления полиграфии, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000.